

Štrukturálne výzvy

2022

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska

Kontakt

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
info@nbs.sk

Elektronická verzia

[https://www.nbs.sk/sk/publikacie/
strukturalne-vyzvy](https://www.nbs.sk/sk/publikacie/strukturalne-vyzvy)

Materiál bol prerokovaný v Bankovej rade NBS 12. júla 2022.

Reprodukovanie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené
s uvedením zdroja.

Obsah

1	Zhrnutie štrukturálnych výziev	8
2	Ekonomická konvergencia a štrukturálne výzvy	10
2.1	Ekonomická výkonnosť	14
2.2	Zraniteľnosť	17
2.3	Sociálna inklúzia	20
2.4	Zdravie	22
2.5	Životné prostredie	23
2.6	Regionálne výzvy	24
3	Vplyv pandémie na slovenskú ekonomiku	26
4	Štrukturálne reformy a Plán obnovy	37
5	Tabuľková príloha	41
5.1	Ekonomická výkonnosť	41
5.2	Ekonomická zraniteľnosť	48
5.3	Sociálna inklúzia	50
5.4	Zdravie	52
5.5	Životné prostredie	55
	Zoznam tabuliek	
Tabuľka 1	Indikátory ekonomickej konvergenencie	12
Tabuľka 2	Vybrané ukazovatele miery zamestnanosti	17
Tabuľka 3	Faktory ekonomického rastu	41
Tabuľka 4	Otvorenosť ekonomiky	41
Tabuľka 5	Inovačná kapacita	42
Tabuľka 6	Digitálna a technologická infraštruktúra	43
Tabuľka 7	Podnikateľské prostredie	44
Tabuľka 8	Kvalita inštitúcií	45
Tabuľka 9	Charakteristiky trhu práce	45
Tabuľka 10	PISA – Program medzinárodného hodnotenia žiakov	46
Tabuľka 11	Kvalita ľudského kapitálu	47
Tabuľka 12	Vnútoraná rovnováha	48
Tabuľka 13	Vonkajšia rovnováha	49
Tabuľka 14	Fiškálna udržateľnosť	49
Tabuľka 15	Riziko chudoby podľa ekonomickej aktivity a riziko materiálnej deprivácie	50
Tabuľka 16	Riziko chudoby podľa typu domácnosti	50
Tabuľka 17	Výdavky na sociálnu inklúziu	51
Tabuľka 18	Príjmová nerovnosť	51
Tabuľka 19	Rozdiel v príjme pohlaví	52

Tabuľka 20	Výsledkové indikátory zdravia	52
Tabuľka 21	Zdroje zdravotného systému	53
Tabuľka 22	Vybrané indikátory kvality zdravotnej starostlivosti	54
Tabuľka 23	Indikátory životného štýlu a iných faktorov	55
Tabuľka 24	Indikátory klimatickej neutrality	55
Tabuľka 25	Indikátory znečistenia	57
Tabuľka 26	Indikátory tvorby odpadov	57
Tabuľka 27	Indikátory environmentálnej politiky	58

Zoznam grafov

Graf 1	Skóre výsledkových ukazovateľov oproti benchmarku	10
Graf 2	Vývoj slovenského HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily	11
Graf 3	Postavenie Slovenska v rebríčku IMD	13
Graf 4	Priemerné odpracované hodiny na zamestnanca	15
Graf 5	Hodinová produktivita práce v s. c.	15
Graf 6	Miera zamestnanosti vo veku 15 – 64 rokov v krajinách EÚ 27	16
Graf 7	Predikcia vývoja potenciálneho produktu	18
Graf 8	Cyklický vývoj	18
Graf 9	Vývoj bežného účtu (% HDP)	19
Graf 10	Vývoj obchodu s tovarmi a službami	19
Graf 11	Závislosť od dovozov z Ukrajiny a Ruska podľa tried SITC Rev. 4	20
Graf 12	Dekompozícia indikátora udržateľnosti verejných financií S2	20
Graf 13	Zmena indikátora S2 medzi rokmi 2021 a 2020	20
Graf 14	Stredná dĺžka života pri narodení	22
Graf 15	Kumulatívna nadmerná úmrtnosť na 100 tisíc obyv.	22
Graf 16	Medziročná zmena emisií skleníkových plynov v roku 2020	23
Graf 17	Vývoj odovzdaných povoleniek vo vybraných krajinách	23
Graf 18	Vybrané ukazovatele slovenských regiónov	25
Graf 19	Vývoj hrubého domáceho produktu vo vybraných krajinách a EÚ 27	26
Graf 20	Príspevky k rastu HDP SR	27
Graf 21	Príspevky k rastu HDP krajín V4 a EÚ 27	27
Graf 22	Vývoj pridanej hodnoty v s. c. podľa sektorov SR	28
Graf 23	Rozdiel vývoja pridanej hodnoty v s. c. voči EÚ 27	28
Graf 24	Vývoj odpracovaných hodín podľa sektorov SR	28
Graf 25	Rozdiel odpracovaných hodín voči EÚ 27	28
Graf 26	Medziročná zmena počtu zamestnancov a odpracovaných hodín na zamestnanca podľa sektorov v SR a EÚ 27	29
Graf 27	Medziročná zmena počtu zamestnancov a odpracovaných hodín na zamestnanca podľa sektorov v SR a EÚ 27	29
Graf 28	Príspevky k priemernému medziročnému rastu produktivity práce na zamestnanca	30
Graf 29	Medziročný rast produktivity práce na zamestnanca v SR	30
Graf 30	Príspevky k priemernému medziročnému rastu hodinovej produktivity práce	31

Graf 31	Medziročný rast hodinovej produktivity práce v SR	31
Graf 32	Rast hodinovej produktivity práce v rokoch 2019 až 2021	32
Graf 33	Podiel na tržbách a odpracovaných hodinách podľa produktivity firiem	33
Graf 34	Medziročná zmena odpracovaných hodín na zamestnanca	33
Graf 35	Medziročný rast hodinovej produktivity práce	34
Graf 36	Miera ukončenia platby DPH v roku 2020 podľa produktivity firiem a sektorov	35
Graf 37	Zmena miery ukončenia platieb DPH medzi rokmi 2019 a 2020 podľa produktivity firiem a sektorov	35
Graf 38	Miera ukončenia platby DPH v rokoch 2019 a 2020 podľa počtu zamestnancov, ziskovosti (ROE) a miery zadĺženia	36
Graf 39	Alokácia POO na Slovensku podľa priorít	39
Graf 40	Alokácia POO na Slovensku podľa odvetvovej klasifikácie	39
Graf 41	Celková alokácia zdrojov v národných POO	40

Použité skratky

Ameco	Makroekonomická databáza Generálneho riaditeľstva pre hospodárske a finančné záležitosti Európskej komisie
BMI	body mass index – index telesnej hmotnosti
BPM6	Manuál platobnej bilancie a medzinárodnej investičnej pozície voči zahraničiu, šieste vydanie
CO2	oxid uhličitý
DG ECFIN	Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti Európskej komisie
DPH	daň z pridanej hodnoty
ECB	Európska centrálna banka
EHP	Európsky hospodársky priestor
EIS	Európsky prehľad výsledkov inovácií
EK	Európska komisia
ESM	European Stability Mechanism – Európsky mechanizmus pre stabilitu
ETS	Emissions Trading System – systém obchodovania s emisnými kvótami
EÚ	Európska únia
FRA	Agentúra Európskej Únie pre základné práva
GEM	Globálny monitoring podnikania
GVC	globálne hodnotové reťazce
HDP	Hrubý domáci produkt
IFR	Medzinárodná federácia pre robotiku
IMD	Medzinárodný inštitút pre rozvoj managementu
IT	informačné technológie
LFS	Labour Force Survey – výberové zisťovanie pracovných síl
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MMF	Medzinárodný menový fond
MRI	magnetic resonance imaging – zobrazovanie magnetickou rezonanciou
MRK	marginalizované rómske komunity
NBS	Národná banka Slovenska
NO2	oxid dusičitý
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSN	Organizácia spojených národov
p. b.	percentuálny bod
PISA	Program medzinárodného hodnotenia žiakov
PKS	parita kúpnej sily
PM10	particulate matter with diameters 10 micrometers and less – prachové častice s priemerom 10 µm alebo menším

PM2,5	particulate matter with diameters 2.5 micrometers and less – jemné prachové častice s priemerom 2,5 μm alebo menším
POO	Plán obnovy a odolnosti
PPI	producer price index – index výrobných cien
PZI	priame zahraničné investície
s. c.	stále ceny
SITC	štandardná medzinárodná obchodná klasifikácia
ŠU SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŤZP	ťažké zdravotné postihnutie
UNDP	Rozvojový program Spojených národov
V3	Česko, Maďarsko, Poľsko
V4	Vyšehradská skupina: Česko, Maďarsko, Poľsko, Slovensko
WEF	Svetové ekonomické fórum
WGI	Svetový index vládnutia

1 Zhrnutie štrukturálnych výziev

Vplyv pandémie na ekonomiku zvýraznil slabé miesta v kvalite života na Slovensku. Zdravotné výsledky sa počas pandémie ďalej zhoršovali. Vysoké počty nadmerných úmrtí viedli k výraznému poklesu strednej dĺžky života v minulom roku. Hoci došlo k zlepšeniu v oblasti chudoby, príjmovej nerovnosti, ako aj príjmovej nerovnosti medzi pohlaviami, vybraným zraniteľným skupinám sa situácia citelne zhoršila. Riziko chudoby v prípade osamelých dôchodcov a veľkých rodín sa zvýšilo, keď finančná podpora štátu v čase pandémie smerovala inde a pre tieto skupiny aj slabla. Sledované ukazovatele pritom nemusia dostatočne zachytávať silnejší dosah pandémie na tieto skupiny, ako aj aktuálny vývoj cien energií a potravín.

Zhoršujúca sa dlhodobá udržateľnosť verejných financií, vplyv vojny na Ukrajine a energetická kríza predstavujú riziká pre slovenskú ekonomiku. Napriek zlepšeniu celkového hodnotenia v prípade zraniteľnosti ekonomiky vplyvom priaznivejšieho cyklického vývoja a externej konkurencieschopnosti, vysoké riziko predstavuje ďalšie zhoršovanie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Odolnosť finančného sektora zostáva naďalej vysoká, nárast cien energií a narušenie dodávateľských reťazcov však vytvára ďalšie riziká pre podnikový sektor, ktorý sa stále zotavuje z vplyvu pandémie. Rizikom pre finančný sektor je taktiež pokračujúci rýchly rast cien nehnuteľností a vplyv inflácie na schopnosť domácností splácať úvery. Značnú zraniteľnosť predstavuje pre slovenskú ekonomiku závislosť od dovozu fosílnych palív z Ruska.

Pandémia zanechala výraznejšiu stopu na menej produktívnych, neziskových a zadlžených firmách. Výrazný pokles odpracovaných hodín na zamestnanca bol sprevádzaný nárastom hodinovej produktivity práce. Hodinová produktivita práce rástla dynamicky v celej ekonomike, v prvom roku pandémie však k rastu produktivity mierne prispelo aj navýšenie podielu produktívnejších sektorov na odpracovaných hodinách na úkor sektorov služieb viac vystaveným vplyvu pandémie. Aj vďaka vládnej podpore zvládol podnikový sektor pandémiu relatívne dobre, pričom pandémia mala výraznejší vplyv na menej produktívne, neziskové a zadlžené firmy. K rastu hodinovej produktivity práce prispelo aj zvýšenie podielu odpracovaných hodín v prospech produktívnejších a väčších firiem. Nízka produktivita práce však naďalej zostáva kľúčovou výzvou slovenskej ekonomiky.

Štrukturálne reformy a investície z Plánu obnovy a odolnosti (POO) reagujú na najväčšie výzvy slovenskej ekonomiky, vláda však musí mať na

pamäti aj implementačné riziká. Legislatívne a inštitucionálne zmeny v oblasti riadenia vysokých škôl, organizácie SAV a financovania výskumu majú potenciál prispieť k zvýšeniu inovačnej kapacity ekonomiky. Podobne vyššia špecializácia a koordinácia poskytovanej zdravotnej starostlivosti súvisiaca s optimalizáciou siete nemocníc môžu viesť k vyššej kvalite zdravotnej starostlivosti. Reformy tohto rozsahu však so sebou nevyhnutne prinášajú aj implementačné riziká. V prípade investícií z POO do výstavby a modernizácie nemocníc navyše panujú vážne obavy o realističnosť plánovaného čerpania.

Zvýšenie energetickej efektivity, dekarbonizácia priemyslu a investície do obnoviteľných zdrojov naberajú na dôležitosť v súvislosti s energetickou krízou. Z krátkodobého hľadiska musí vláda pokračovať v snahách o diverzifikáciu dodávateľov energií a zvážiť opatrenia na úsporu energií.

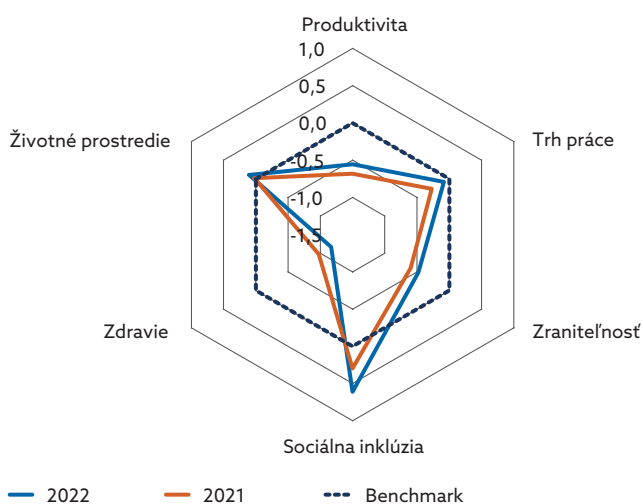
Opatrenia na kompenzáciu rastu cien budú vytvárať ďalší tlak na verejné financie, fiškálna politika vlády by mala viac brať na zreteľ výrazné riziká v oblasti ich udržateľnosti. Kompenzačné opatrenia by tak mali byť čo najadresnejšie v prospech najviac zasiahnutých skupín obyvateľstva. Vláda by mala urýchlene implementovať plánované opatrenia na zvýšenie udržateľnosti dôchodkového systému. K ozdraveniu verejných financií by mohlo prispieť aj dôsledné dodržiavanie novozavedených výdavkových limitov.

2 Ekonomická konvergencia a štrukturálne výzvy

Hlavné výzvy zostávajú oproti minulému roku nezmenené. Okrem nízkej produktivity vyplývajúcej zo zaostávania v oblasti vzdelávania, inovačného potenciálu ekonomiky, kvality podnikateľského prostredia a verejných inštitúcií patria podobne ako v minulom roku k najväčším výzvam zdravotné výsledky a udržateľnosť verejných financií. Hodnotenie výsledkových ukazovateľov je relatívne priaznivé v oblasti sociálnej inklúzie a životného prostredia, ale aj v týchto oblastiach čakajú Slovensko náročné výzvy ako riešenie situácie marginalizovaných skupín a zelenej transformácie, ktorú len umocňuje súčasná geopolitická situácia a urýchlená potreba energetickej transformácie.

Graf 1

Skóre výsledkových ukazovateľov oproti benchmarku

Zdroj: Eurostat, OECD, ECB, prepočty NBS

Poznámka: Skóre vyjadruje rozdiel medzi hodnotou ukazovateľa pre Slovensko a priemerom referenčných krajín prenormovaný štandardnou odchýlkou. Pozitívne hodnoty vyjadrujú nadpriemerné výsledky. Výsledkový indikátor za produktivitu je HDP na odpracovanú hodinu v PKS, v prípade trhu práce miera zamestnanosti. Za ostatné dimenzie boli použité kompozity výsledkových indikátorov. Skóre za daný rok predstavuje poslednú dostupnú hodnotu pri tvorbe Štrukturálnych výziev za daný rok. Detailnejšie vysvetlenie metodiky možno nájsť v [Štrukturálnych výzvach 2021](#).

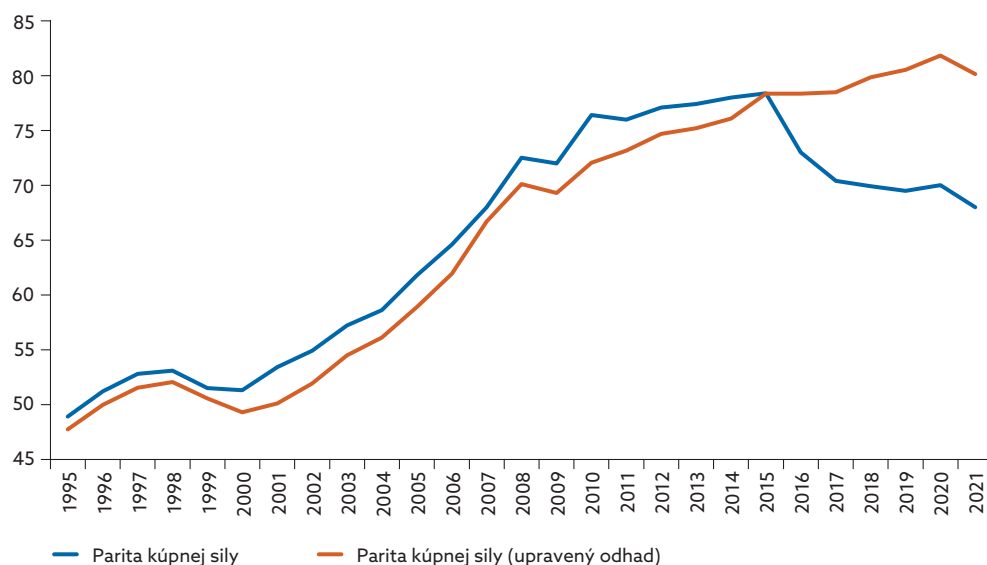
Oproti minulému roku došlo k miernemu zlepšeniu relatívneho postavenia v prípade produktivity, trhu práce, zraniteľnosti a sociálnej inklúzie, naopak, v prípade zdravotných výsledkov sa zaostávanie prehĺbilo. Napriek zlepšeniu celkového hodnotenia v prípade zraniteľnosti ekonomiky vplyvom priaznivejšieho cyklického vývoja a externej konkurencieschopnosti vysoké riziko pre ekonomiku predstavuje ďalšie zhoršovanie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Odolnosť finančného sektora zo-

stáva vysoká, riziko pre finančnú stabilitu však predstavuje vplyv nárastu cien energií a narušenie dodávateľských reťazcov na podnikový sektor, pokračujúci rýchly rast cien nehnuteľností a vplyv inflácie na schopnosť domácností splácať úvery. V prípade sociálnej inklúzie došlo k zlepšeniu výsledkových indikátorov, tie však nemusia vystihovať relatívne silnejší vplyv pandémie na marginalizované skupiny, ako aj aktuálny vývoj rýchleho rastu cien energií a potravín, ktorý vo výraznejšej miere zaťažuje zraniteľné skupiny obyvateľstva.

Relatívne vyšší vplyv pandémie na ekonomiku Slovenska zvýraznil spomalenie dobiehania najvyspelejších krajín EÚ. Už v období pred pandemiou slovenská ekonomika strácala dych a dobiehanie ekonomickej úrovne Európskej únie sa takmer zastavilo. Najmä vplyvom nepriaznivejšieho vývoja odpracovaných hodín počas pandémie sa nám európsky ešte vzdialil o zhruba 1,7 p. b. Vývoj HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily po roku 2015 do veľkej miery súvisí s problematickým odhadom, ale aj analytická úprava ukazovateľa podľa vývoja HDP na obyvateľa v stálych cenách potvrdzuje zaostávanie.

Graf 2

Vývoj slovenského HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily (EÚ 27 = 100)

Zdroj: Eurostat, vlastné prepočty

Poznámka: V prípade upraveného odhadu HDP v PKS ide o indikatívny prepočet NBS, kde HDP na obyvateľa v PKS v roku 2015 publikovaný Eurostatom je indexovaný v čase na základe vývoja HDP na hlavu v stálych cenách.

Pretrvávajúce ekonomické zaostávanie Slovenska je vidieť vo viacerých oblastiach. Tieto ukazovatele budú tiež ovplyvnené problematickým odhadom parity kúpnej sily, ale bez ohľadu na metodiku je dlhodobé zaostávanie za európskym priemerom výrazné. Výzvou tak ostáva nízka produktivita, ktorá sa premieta do relatívne nižších kompenzácií zamestnancov

a disponibilných príjmov. Nízke príjmy vedú k nižšej úrovni spotreby v porovnaní s EÚ 27. V prípade cien dochádza k rýchlejšiemu dobiehaniu európskeho priemeru, pričom však tento vývoj môže byť čiastočne ovplyvnený metodikou.

Tabuľka 1 Indikátory ekonomickej konvergenie (% EÚ 27, v nominálnej PKS)

Indikátor	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HDP na obyvateľa	73	70	70	70	70	68
Hodinová produktivita práce	73	70	70	70	72	73
Hrubý upravený disponibilný príjem na obyvateľa	68	66	67	67	66	
Skutočná individuálna spotreba na obyvateľa	70	69	69	69	72	71
Kompenzácie na zamestnanca	64	63	63	65	66	67
Hodinové kompenzácie na zamestnanca	60	60	61	63	65	68
Všeobecná porovnateľná cenová úroveň – HDP	73	75	78	79	81	81
Porovnateľná cenová úroveň skutočnej individuálnej spotreby	72	76	79	80	82	83
Porovnateľná cenová úroveň konečnej spotreby domácností	78	82	85	87	90	90

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Údaje Eurostatu v (nominálnej) parite kúpnej sily môžu byť v posledných rokoch ovplyvnené jej problematickým odhadom pre SR. PKS reprezentuje umelo vykonštruovanú spoločnú menu, ktorá eliminuje rozdiely v cenových úrovniach naprieč krajinami a umožňuje tak porovnávať objemové ukazovatele rôznych krajín.

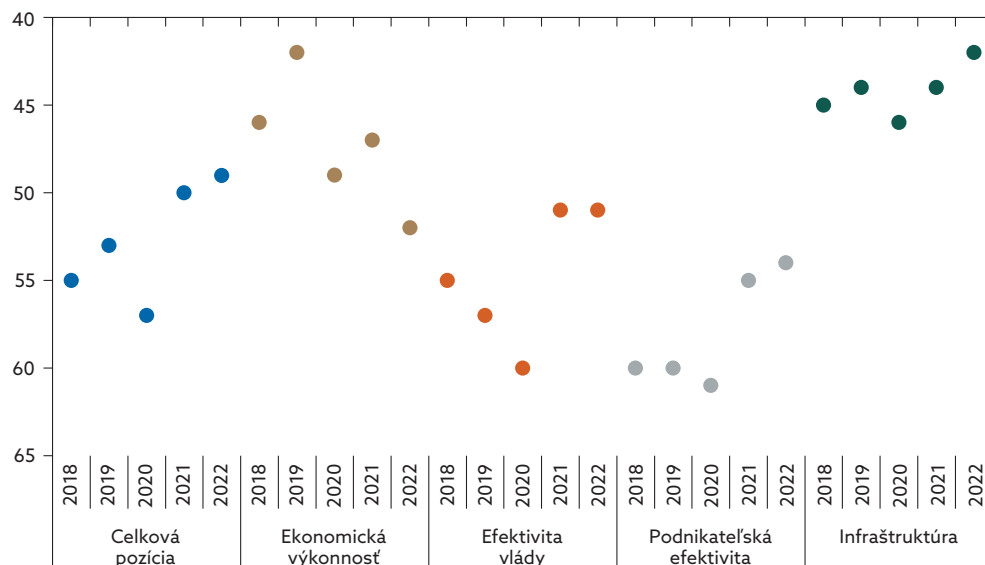
V konkurencieschopnosti Slovenska vidieť mierne náznaky zlepšenia, ale celkový obraz ostáva bez zásadného progresu. V rebríčku konkurencieschopnosti vypracovanom Medzinárodným inštitútom pre rozvoj manažmentu (IMD¹) sa Slovensko v roku 2022 umiestnilo na 49. mieste spomedzi 64 hodnotených krajín. Oproti roku 2019, teda počas obdobia ovplyvneného ochorením COVID-19, sa umiestnenie Slovenska zlepšilo o 4 miesta.

V rebríčku IMD sú sledované 4 hlavné kategórie: ekonomická výkonnosť, efektivita vlády, podnikateľská efektivita a infraštruktúra. Slovensko sa oproti roku 2019 zlepšilo vo svojich najhorších ukazovateľoch, ktorými sú efektivita vlády a podnikateľská efektivita. Naopak v ekonomickej výkonnosti sa umiestnenie Slovenska zhoršilo o 10 miest.

Naším susedom z krajín V3 sa pozícia počas rokov pandémie menila rozdielne. Česká republika si zlepšila svoje umiestnenie a v roku 2022 skončila na 26. mieste. Zlepšelo sa aj umiestnenie Maďarska, ktoré dosiahlo 39. miesto. Naopak Poľsko si počas pandémie pohoršilo o 12 miest. V roku 2022 dosiahlo 50. miesto a zaradilo sa za Slovensko.

¹ International Institute for Management Development. World Competitiveness Center Rankings.

Graf 3
Postavenie Slovenska v rebríčku IMD

Zdroj: IMD

Slovensko je jednou z krajín, v ktorých najviac poklesla podnikateľská aktivita. Globálny monitoring podnikania (GEM)² to pripisuje najmä neistote spojenej s pandémiou COVID-19. Tá sa naplno prejavila s oneskorením až na konci roka 2020 a v prvej polovici roka 2021. Podnikateľská aktivita sa prepadla najmä v roku 2020. V roku 2021 začali podnikatelia reagovať na novú situáciu a aktivita sa opäť zvýšila, a to aj napriek tomu, že v tomto roku bolo náročnejšie začať podnikáť ako v predchádzajúcom roku.

Vyšší bol aj vnímaný pokles príjmov domácností. Z prieskumu vyplýva, že v roku 2020 vnímalo príjem svojej domácnosti ako „veľmi nižší“ 12,5 % respondentov, pričom v roku 2021 to bolo až 17,3 %. Zhoršenie vnímania svojho príjmu nepôsobí priaznivo na podnikateľskú aktivitu.

Aj napriek tomu zostal podiel etablovaných spoločností na Slovensku stabilný. Zároveň však GEM upozorňuje, že v mnohých prípadoch situácia v etablovanom podnikaní kopíruje vývoj v začínajúcom podnikaní s oneskorením. Tomu nasvedčuje aj fakt, že iba 13,4 % respondentov spomedzi etablovaného podnikania vyhlasuje, že na Slovensku vidí nové príležitosti, čo je najmenej zo skupiny ekonomík porovnateľných so slovenskou.

Slovensko je len veľmi slabo pripravené na implementovanie politík sledujúcich sociálne, environmentálne a inštitucionálne ciele a udržanie

² Global Entrepreneurship Monitor: 2021/2022 Global Report. Opportunity Amid Disruption.

si konkurencieschopnosti. Slovensko je tiež krajinou, kde sú pracovné miesta najviac ohrozené automatizáciou. Svetové ekonomické fórum vo svojej správe³ vytvorilo zoznam 11 sledovaných ukazovateľov pripravenosti na transformáciu ekonomiky a konkurencieschopnosť. Z nich sa Slovensko umiestnilo pod priemerom sledovaných krajín až v 10 prípadoch. Slovensko najviac zaostáva v sociálnej a zdravotnej starostlivosti o seniorov a deti, ochrane hospodárskej súťaže a antitrustových pravidlách a investíciách do inovácií a patentov. Naopak, v kvalite energetickej a informačno-komunikačnej infraštruktúre dosiahlo Slovensko nadpriemerné hodnotenie.

Podľa Harvardského atlasu komplexnosti⁴ sa Slovensko v roku 2019 umiestnilo na 14. mieste spomedzi sledovaných krajín. Oproti roku 2018 si tak polepšilo o 1 priečku. Atlas však upozorňuje, že vzhľadom na vysokú komplexnosť je slovenský HDP na obyvateľa relatívne nízky, čo zakladá predpoklad nízkeho rastu HDP v budúcnosti.

2.1 Ekonomická výkonnosť

Hodnotenie ekonomickej výkonnosti sa oproti minuloročnému vydaniu Štrukturálnych výziev zlepšilo, a to napriek nepriaznivejšiemu vývoju HDP oproti EÚ 27. Zaostávajúci HDP na Slovensku vyplýval najmä zo slabšieho oživenia odpracovaných hodín. Hodnotenie ekonomickej výkonnosti, naopak, zlepšilo zníženie zaostávania v prípade hodinovej produktivity a miery zamestnanosti, ktoré však do veľkej miery vyplynulo z revízií metodiky LFS⁵.

Pandémiu COVID-19 sprevádzal dramatický pokles odpracovaných hodín. Priemerné odpracované hodiny klesli na Slovensku o viac než 7 %, a pokles odpracovaných hodín bol tak výraznejší v porovnaní s vývojom v EÚ 27. Oživenie v odpracovaných hodinách v roku 2021 navyše zaostalo za európskym priemerom a slovenskí zamestnanci tak priemerne odpracovali menej hodín než zamestnanci v EÚ 27.

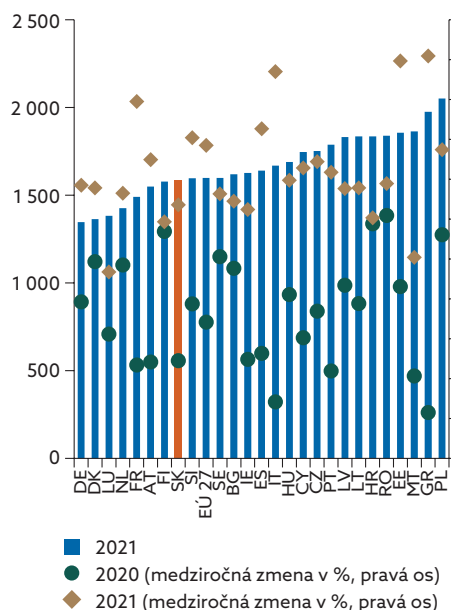
---

³ World Economic Forum (2020): The Global Competitiveness Report – How Countries are performing on the Road to Recovery.

⁴ The Growth Lab at Harvard University. The Atlas of Economic Complexity.

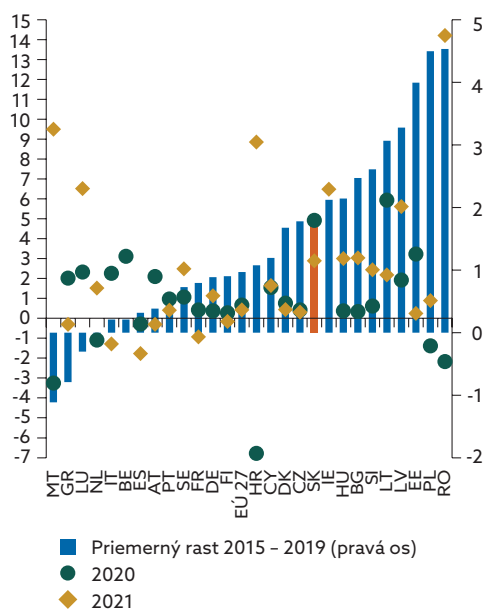
⁵ Eurostat: EU Labour Force Survey – new methodology from 2021 onwards.

Graf 4
Priemerné odpracované hodiny na zamestnanca (ESA metodika, domáci koncept)

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Graf 5
Hodinová produktivita práce v s. c. (medziročný rast v %)

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

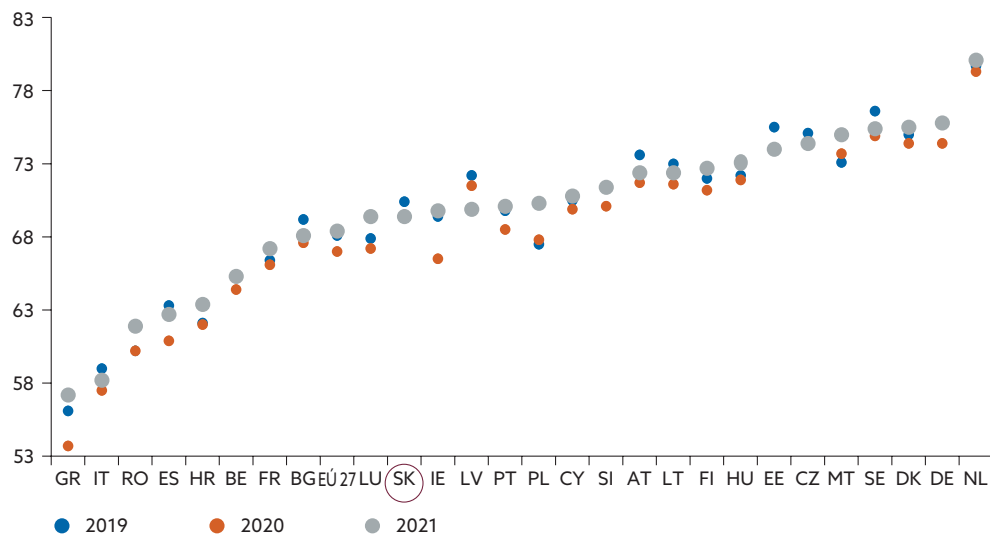
Tento vývoj bol sprevádzaný dynamickým nárastom hodinovej produktivity práce, čo viedlo k miernemu zníženiu rozdielu v produktivite práce voči EÚ 27. Pokles odpracovaných hodín sa na Slovensku nepremietol do proporčného poklesu pridanej hodnoty. V prvom roku pandémie hodinová produktivita práce vzrástla o 4,9 %, čo bolo najrýchlejšie od roku 2010. Hodinová produktivita práce počas pandemického obdobia na Slovensku rástla výrazne dynamickejšie než v EÚ 27. Vývoj hodinovej produktivity práce v stálych cenách indikuje výraznejšie priblíženie sa európskemu priemeru než porovnanie hodinových produktív prác v PKS, ktoré môže byť skreslené problematickým odhadom parity kúpnej sily.

Hodnotenie v oblasti trhu práce sa oproti minuloročnej správe zlepšilo. V roku 2021 dosiahla miera zamestnanosti na Slovensku 69,4 %, čo bolo viac než v EÚ 27⁶. K zlepšeniu však došlo najmä vplyvom revízie metodiky LFS. Vývoj zamestnanosti počas pandémie bol na Slovensku, naopak, nepriaznivejší, keď zamestnanosť pokračovala v poklese aj v roku 2021, a na rozdiel od EÚ 27 tak nedošlo k jej nárastu nad predpandemické úrovne.

⁶ Slovensko však stále mierne zaostáva za (neváženým) priemerom krajín EÚ, ktorý vstupuje do odhadu zaostávania v jednotlivých oblastiach (tzv. policy gapov). Detailnejšie vysvetlenie metodiky možno nájsť v [Štrukturálnych výzvach 2021](#).

Graf 6

Miera zamestnanosti vo veku 15 – 64 rokov v krajinách EÚ 27

Zdroj: Eurostat

Zamestnanosť v rokoch 2020 a 2021 bola poznačená pandémiou COVID-19. Posledné 3 roky pred vypuknutím pandémie (2017 – 2019) zažívalo Slovensko z pohľadu zamestnanosti podľa veku a pohlavia relatívne pokojné obdobie. Toto obdobie bolo ovplyvnené najmä rastom veku odchodu do dôchodku. Pandémia COVID-19 sa prejavila v dynamických zmenách v zamestnanosti v rokoch 2020 a 2021, pričom zasiahnutí boli najmä mladší a menej vzdelaní pracovníci. Zamestnávanie na dobu určitú v priebehu pandémie kleslo takmer o štvrtinu. Zamestnávanie na čiastočný úväzok je na Slovensku využívané iba veľmi málo a pandémie ho príliš neovplyvnila.

Pandémia priala zamestnanosti vzdelanejších. Zamestnanosť ľudí so stredným vzdelaním bez maturity a s nižším počas pandémie klesla o viac ako 2 p. b., pričom zamestnanosť pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním klesla iba o 0,5 p. b.

Podiel mladých ľudí, ktorí nepracujú, nevzdelávajú sa ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave na Slovensku dosiahol v roku 2021 historické minimum. Po tom, ako v prvom roku pandémie ich podiel stúpol o 0,7 p. b., došlo v roku 2021 k výraznému medziročnému poklesu. Podobný priebeh, ale s menším zlepšením v roku 2021, zaznamenal aj podiel v celej EÚ 27.

Tabuľka 2 Vybrané ukazovatele miery zamestnanosti

Indikátor		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Miera zamestnanosti	SK	64,5	66,7	68,1	69,5	70,4	69,5	69,4
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	64,1	65,2	66,4	67,3	68,1	67,0	68,4
Zamestnanosť vekovej skupiny 15 – 24 rokov	SK	23,4	25,3	27,0	27,6	25,0	22,8	20,8
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	30,4	31,1	32,2	33,0	33,5	31,4	32,7
Zamestnanosť vekovej skupiny 55 – 64 rokov	SK	48,3	50,5	54,6	55,9	58,8	60,2	60,6
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	51,4	53,6	55,6	57,3	58,6	59,2	60,5
Zamestnanosť na čiastočný úväzok	SK	4,1	4,1	4,2	3,5	3,2	3,2	3,1
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	19,6	19,5	19,5	19,2	19,3	17,8	17,7
Zamestnanosť na dobu určitú	SK	6,1	5,7	5,4	4,7	4,5	3,7	3,5
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	13,2	13,4	13,6	13,5	13,0	11,7	12,1
Zamestnanosť – nižšie stredné vzdelanie	SK	13,9	15,2	16,5	16,2	15,9	13,9	13,7
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	41,9	42,6	43,6	44,3	44,8	43,5	43,9
Zamestnanosť – vysokoškolské vzdelanie	SK	82,0	82,5	83,8	84,7	85,9	85,5	85,4
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	82,3	83,1	83,8	84,4	84,8	83,8	84,9
Mladí, ktorí nepracujú ani sa nevzdelávajú (veková skupina 15 – 29 rokov)	SK	17,2	15,9	16,1	14,6	14,5	15,2	14,2
<i>percent, Eurostat</i>	EÚ 27	14,4	13,6	12,8	12,2	11,8	12,8	12,3

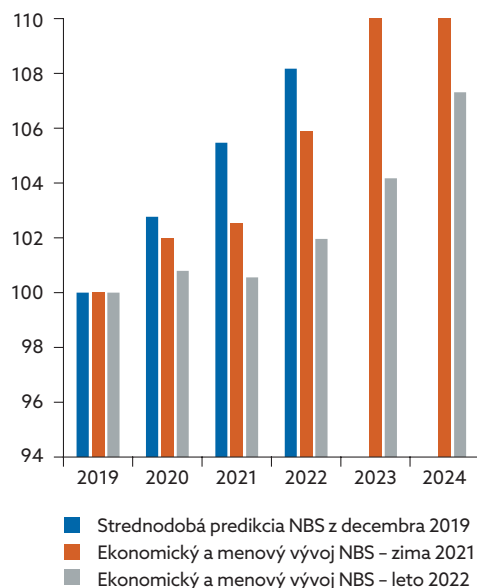
Zdroj: Eurostat

2.2 Zraniteľnosť

Pandémia výrazne znížila úroveň potenciálneho výkonu ekonomiky, pričom sa na ňom negatívne odzrkadlí aj súčasná geopolitická situácia a energetická kríza. Narušenie dodávateľských reťazcov, protipandemické opatrenia, ako aj zmeny na trhu práce a spotrebiteľského správania súvisiace s pandémiou znížili potenciál našej ekonomiky. Tento vývoj navyše bude umocňovať aj vojna na Ukrajine, pandemická situácia v Číne a vysoká cena energií. NBS tak v rámci letnej prognózy predpokladá, že potenciál ekonomiky v roku 2022 bude nižší takmer o 6 %, než sa predpokladalo v decembri 2019 (graf 7).

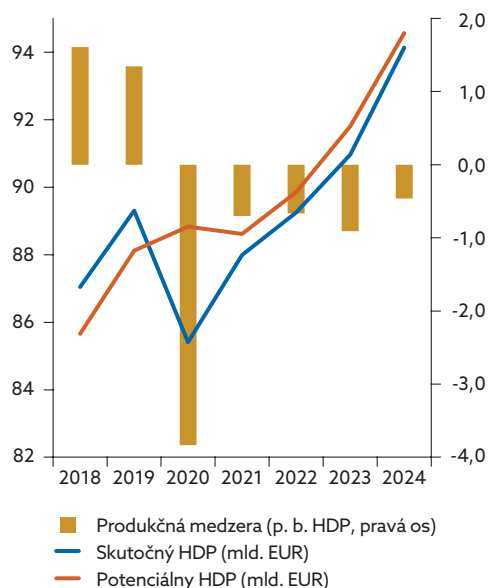
Napriek relatívne priaznivému cyklickému vývoju v roku 2021 sa ekonomike nepodarilo uzavrieť produkčnú medzeru. Oproti minuloročnej správe prispel k lepšiemu skóre v oblasti makroekonomickej stability relatívne menej nepriaznivý cyklický vývoj v porovnaní s európskymi krajinami. Po výraznom ochladení ekonomiky súvisiaceho najmä s neistotou, výpadkami príjmov domácností a nepriaznivým externým prostredím v prvom roku pandémie sa podarilo trend zvrátiť a produkčnú medzeru v roku 2021 do veľkej miery uzavrieť. Vojna na Ukrajine a vplyv pandémie v Číne však narúšajú očakávania o rýchlom zotavení sa ekonomiky, a NBS tak predpokladá, že ekonomika ostane v najbližších rokoch podchladená.

Graf 7
Predikcia vývoja potenciálneho produktu (2019 = 100)

Zdroj: NBS

Graf 8
Cyklický vývoj

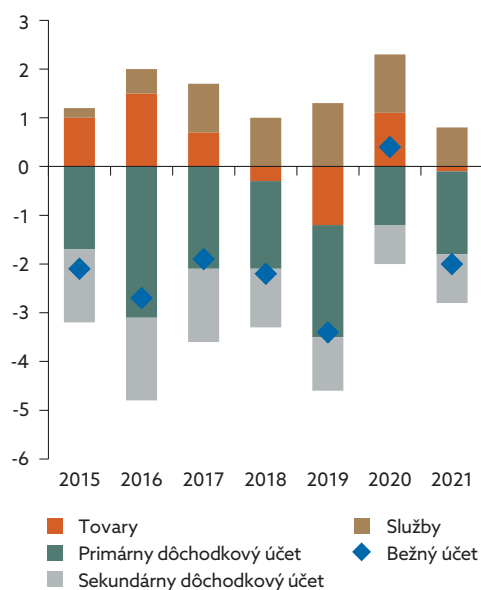
Zdroj: Ekonomický a menový vývoj NBS - leto 2022

Finančná stabilita zostáva na vysokej úrovni, ale aj v tejto oblasti pribúdajú nové riziká⁷. Podnikový sektor zvládol koronakrízu bez trvalejších následkov, ale naďalej čelí ťažkostiam s dodávkami tovarov a rastu cien energií, čo ešte zvýrazňuje vojna na Ukrajine. Domácnosti sú v lepšej situácii než podniky, rizikom však môže byť vplyv inflácie na ich schopnosť splácať dlhy. Naďalej však rastú nerovnováhy na trhu bývania a jeho financovania.

Oproti obdobiu pred pandémie došlo k miernemu zníženiu externej nerovnováhy. Prvý rok pandémie viedol k väčšiemu prepadu dovozu než vývozu tovarov, vďaka čomu sa dostal bežný účet do mierneho prebytku. V minulom roku viedlo zhoršenie obchodnej bilancie a dôchodkových účtov k 2 % deficitu bežného účtu, ten však zostáva na nižšej úrovni než v roku 2019. Konkurencieschopnosť ekonomiky podporila reálna depreciácia (PPI deflovaný reálny efektívny kurz) v roku 2021, naopak, jednotkové náklady práce pokračovali v rýchlejšom raste než v EÚ aj počas pandémie.

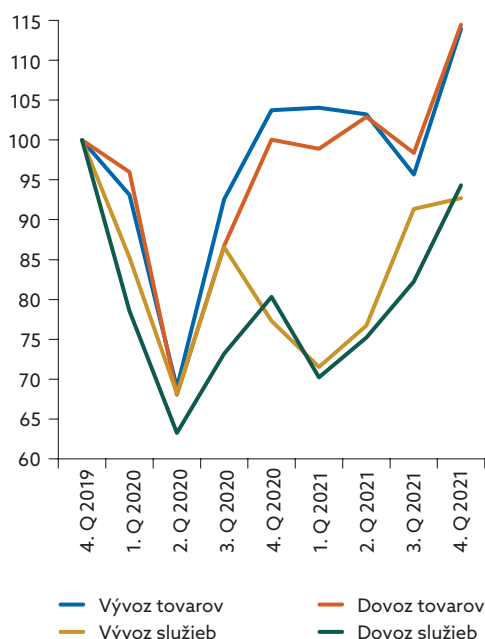
⁷ Správa o finančnej stabilite NBS – máj 2022.

Graf 9
Vývoj bežného účtu (% HDP)

Zdroj: Eurostat

Graf 10
Vývoj obchodu s tovarmi a službami
(4. Q 2019 = 100)

Zdroj: Eurostat

Výrazné riziko pre slovenskú ekonomiku však predstavuje vysoká závislosť od dovozu surovín z Ruska. vojna na Ukrajine vedie k narušeniu dodávateľských reťazcov a nárastu cien komodít. Dovozy z Ruska a Ukrajiny (graf 11) tvoria síce celkovo relatívne malú časť slovenských dovozov, no v prípade jadrového paliva, zemného plynu, ropy a niektorých ďalších surovín je závislosť vysoká. Vysoká závislosť tak predstavuje pre slovenskú ekonomiku značné riziko. Podľa odhadov NBS by napríklad 20 % výpadok plynu mohol znížiť HDP o 0,6 až 1,4 % a viesť k ďalšiemu nárastu cien⁸. Vysoké ceny komodít budú navyše negatívne pôsobiť na obchodnú bilanciu v najbližších mesiacoch.

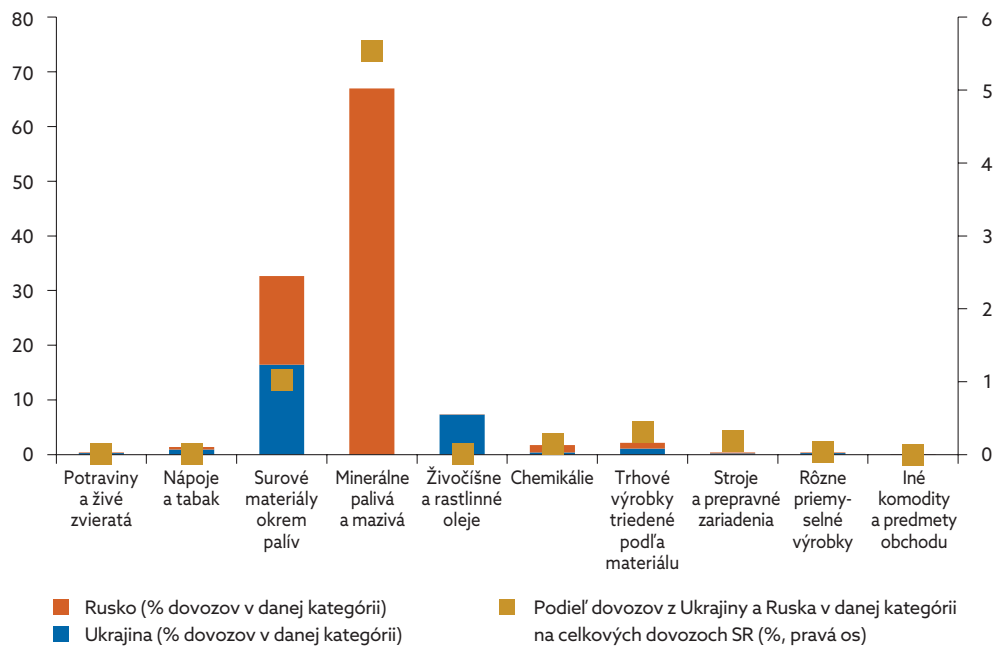
Veľmi vysoké riziká dlhodobej udržateľnosti verejných financií z obdobia pred pandémie naďalej narastajú. Indikátor S2⁹ podľa Európskej komisie už pred pandémiou potvrdzoval vysoké riziko dlhovej udržateľnosti súvisiace najmä s rapídne starnúcou populáciou a neudržateľným nastavením dôchodkového systému. Nepriaznivý ekonomický vývoj aj zvýšené výdavky súvisiace s pandémiou viedli k ďalšiemu zhoršovaniu udržateľnosti verejných financií, ktorá je druhá najhoršia v rámci krajín EÚ (graf 12).

⁸ Ekonomický a menový vývoj – jar 2022.

⁹ Indikátor vyjadruje potrebnú úpravu primárneho štrukturálneho salda na zabezpečenie stabilizácie verejného dlhu.

Graf 11

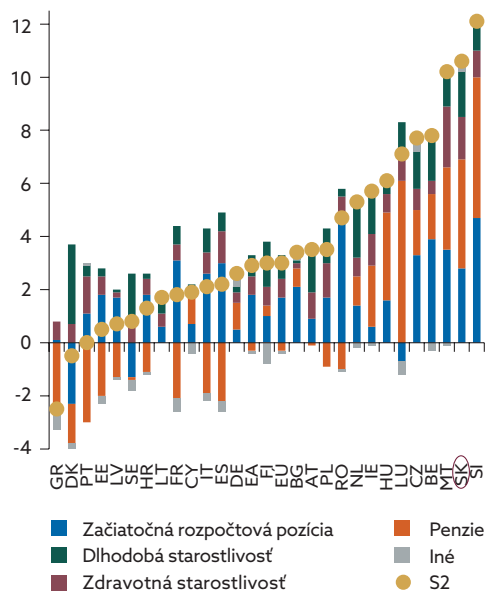
Závislosť od dovozov z Ukrajiny a Ruska podľa tried SITC Rev. 4 (2021)

Zdroj: ŠU SR, výpočty NBS

Graf 12

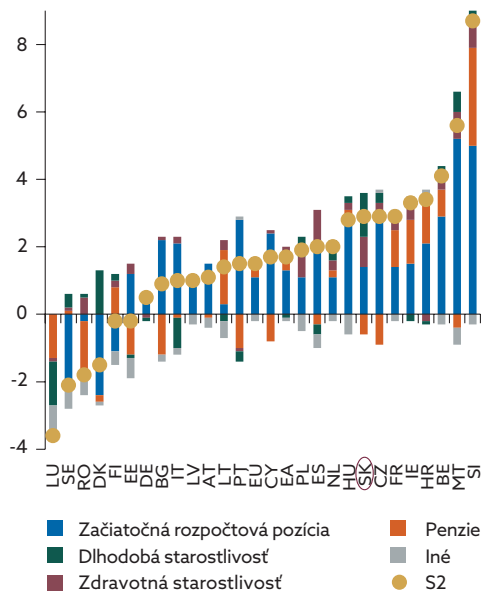
Dekompozícia indikátora udržateľnosti verejných financií S2 (2021)

Zdroj: EK

Graf 13

Zmena indikátora S2 medzi rokmi 2021 a 2020

Zdroj: EK

2.3 Sociálna inklúzia

Príjmové nerovnosti sú na Slovensku dlhodobo nízke. Rovnosť vyjadrená GINI koeficientom, ale aj podielom príjmov 20 % najbohatších a 20 %

najchudobnejších, je na Slovensku vysoká. V roku 2020 sa dokonca zvýšila a Slovensko je podľa oboch ukazovateľov krajinou s najnižším rozdielom v príjmoch spomedzi krajín EÚ 27.

Rozdiel príjmu pohlaví dosiahol v roku 2020 historicky najnižšiu úroveň.

Na Slovensku sledujeme už niekoľko rokov postupné znižovanie rozdielu v odmeňovaní mužov a žien. Pokrok v tejto oblasti bol v roku 2020 výraznejší ako v krajinách EÚ, keď rozdiel v odmeňovaní klesol o 2,6 p. b. na 15,5 %. Pozícia Slovenska však stále mierne zaostáva za priemerom krajín EÚ.

Riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia celej populácie Slovenska kleslo v roku 2020 na historické minimum.

Podiel obyvateľov ohrozených chudobou dosiahol 14,8 %. Nad hranicu ohrozenia chudobou sa dostali najmä ľudia bez zamestnania a dôchodcovia. Riziko chudoby medzi zamestnanými sa medziročne nezmenilo a zostalo na úrovni 7,4 %.

Každý tretí osamelý človek nad 65 rokov je v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia.

Zatiaľ čo domácnosti jednotlivcov do 65 rokov dosiahli zníženie rizika chudoby o 4,1 p. b., riziko chudoby jednotlivcov nad 65 rokov sa zvýšilo o 5,1 p. b. na 33 %. Pripísať to môžeme najmä rozdielu medzi rastom mediánového príjmu, od ktorého sa hranica chudoby odvíja, a valorizácie penzií. Valorizácia penzií sa odvíja od inflácie domácností dôchodcov, ktorá bola nižšia ako rast mediánového príjmu. Do čistých príjmov sa navyše započítavajú aj transfery a dávky od štátu, ktoré boli v období pandémie COVID-19 relatívne vyššie, ale iba málo z nich bolo cielených do domácností seniorov nad 65 rokov.

Chudobou boli najohrozenejšie domácnosti s 3 a viac deťmi, ktorých riziko chudoby vzrástlo o 1 p. b. na 39,0 %.

Prekonali tak domácnosti osamelých rodičov, ktorých riziko chudoby kleslo o 1,3 p. b. na 38,8 %. Domácnosti s 3 a viac závislými deťmi boli ovplyvnené najmä obmedzením aktivačných prác a príspevkov na obedy v škole, ktoré výrazne ovplyvnili ich čisté peňažné príjmy.

V roku 2021 sa riziko príjmovej chudoby¹⁰ medziročne znížilo najmä pre najohrozenejšie domácnosti so závislými deťmi.

Neúplné rodiny s aspoň 1 závislým dieťaťom si polepšili len mierne o 0,3 p. b. Domácnosti s 2 dospelými a 3 a viac závislými deťmi a iné domácnosti so závislými deťmi si polepšili o 0,8 p. b., resp. 0,9 p. b. Domácnostiam bez detí sa vo väčšine prípadov riziko príjmovej chudoby zvýšilo. Platí to aj pre najohrozenejšiu takúto skupinu, jednotlivcov nad 65 rokov, ktorým sa riziko príjmovej chudoby zvýšilo o 0,9 p. b. Výraznejšou výnimkou sú jednočlenné domácnosti mužov s poklesom rizika chudoby o 1,3 p. b.

---

¹⁰ Riziko príjmovej chudoby je mierne odlišný ukazovateľ ako riziko chudoby a sociálneho vylúčenia, ten ale nie je za rok 2021 zatiaľ dostupný.

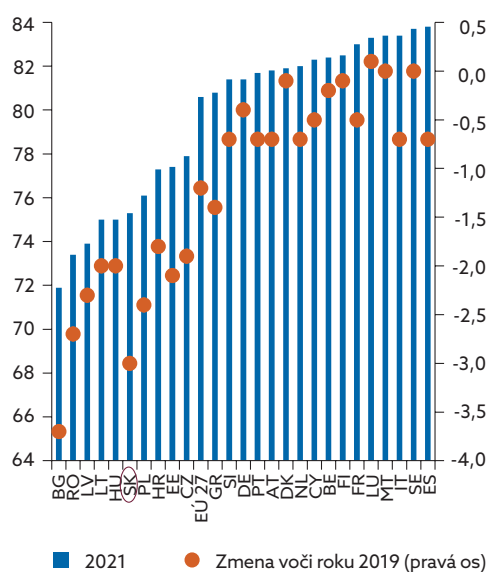
V prostredí marginalizovaných rómskych komunít sa v roku 2018 oproti roku 2016 riziko chudoby nezmenilo, a to napriek tomu, že riziko chudoby celej populácie Slovenska sa znížilo o 2,2 p. b. Rast slovenskej ekonomiky a príjmov domácností ešte pred príchodom pandémie sa do príjmov osôb z prostredia MRK prejavil len mierne a nebol dostatočný, aby sa v tomto prostredí dostalo viac ľudí nad hranicu ohrozenia chudobou.

Spolu s rizikom chudoby sa na Slovensku znižovala aj miera materiálnej deprivácie. V roku 2020 sa počet domácností, ktoré si nemôžu dovoliť niektorú z depriváčnych položiek znížil o 1,7 p. b. na úroveň 9,7 %. Podiel sa znížil takmer pre všetky typy domácností, výnimkami boli domácnosti tvorené dvomi dospelými a 3 a viac závislými deťmi a práve jedným závislým dieťaťom.

2.4 Zdravie

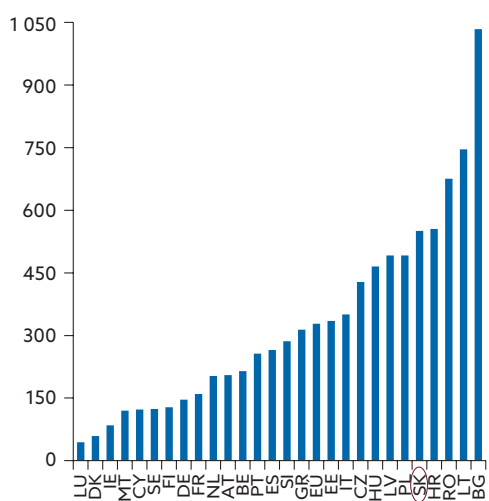
Pandémia COVID-19 prehĺbila zaostávanie Slovenska v oblasti zdravia. S viac ako 30-tisíc nadmernými úmrtiami patrí Slovensko ku krajinám EÚ, ktoré pandémia zasiahla najvýraznejšie (graf 15). Nadmerná úmrtnosť vyplývala priamo z úmrtí na COVID-19, ale pandémia mohla viesť aj k dodatočným úmrtiam nepriamo cez zníženú dostupnosť a zanedbanie zdravotnej starostlivosti. Vysoké nadmerné úmrtia sa prejavili aj v poklese strednej dĺžky života v roku 2021, ktorá klesla oproti roku 2019 až o tri roky. Zaostávanie oproti EÚ 27 sa tak prehĺbilo, keď priemerný Slovák sa pri narodení dožíva 74,8 roka, čo je o 5,3 roka menej než priemerný občan EÚ.

Graf 14
Stredná dĺžka života pri narodení
(v rokoch)

Zdroj: Eurostat

Graf 15
Kumulatívna nadmerná úmrtnosť
na 100 tisíc obyv. (1. január 2020 -
22. máj 2022)

Zdroj: The Economist, Our World in Data

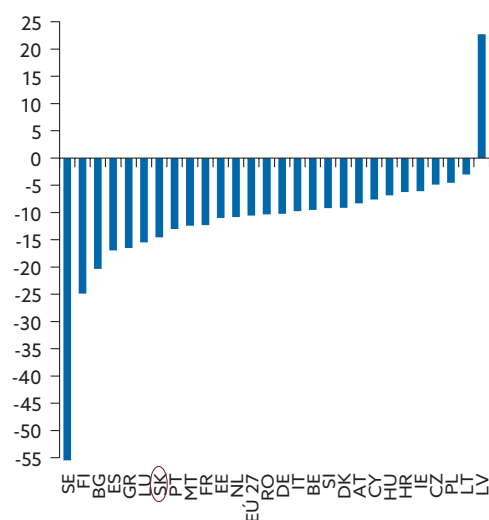
Pandémia podčiarkla problémy slovenského zdravotného systému. Slovenské nemocnice majú oproti priemeru krajín EÚ viac lôžkových kapacít, ale všeobecný nedostatok zdravotného personálu limitoval možnosti ich využitia. Slovenské nemocnice navyše trpia vysokým investičným dlhom. Pandémia prehĺbila výzvy v oblasti personálneho a kompetenčného posilnenia všeobecných lekárov, ako aj zdravotných sestier. Výzvou je aj implementácia optimalizácie nemocničnej siete tak, aby boli naplnené ciele reformy v podobe vyššej kvality a cenovej efektivity zdravotnej starostlivosti pri zachovaní jej dostupnosti.

2.5 Životné prostredie

Relatívne postavenie Slovenska v oblasti životného prostredia zlepšil oproti minuloročnému vydaniu Štrukturálnych výziev vývoj čistých emisií skleníkových plynov. V prvom pandemickom roku klesli čisté emisie o 14,5 %, čo bol výraznejšie než v EÚ 27. Dostupné dáta z Európskeho systému obchodovania s emisnými povolenkami (EÚ ETS), ktorý pokrýva približne 41 % všetkých emisií skleníkových plynov v EHP, však už indikujú v roku 2021 rýchly nárast emisií nad predpandemické úrovne. Tento vývoj môže byť skreslený vplyvom jedného významného hráča v oceliarskom priemysle, pričom zvyšok ekonomiky sledoval viac európsky trend¹¹.

Graf 16

Medziročná zmena emisií skleníkových plynov v roku 2020 (%)

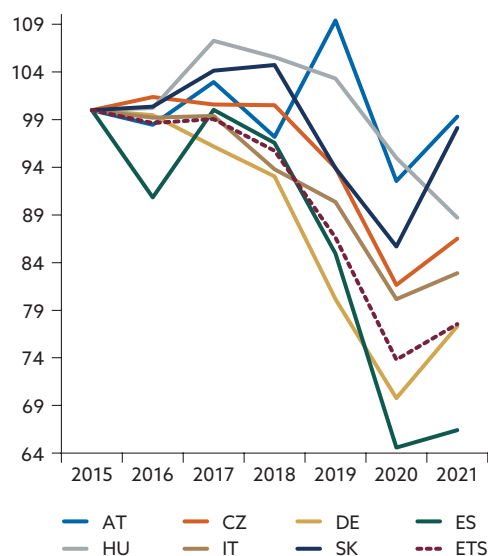

Zdroj: Eurostat

Poznámka: vrátané emisií z medzinárodnej leteckej dopravy a využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF)

Graf 17

Vývoj odovzdaných povoleniek vo vybraných krajinách (2015 = 100)

Zdroj: Analytický komentár NBS č. 116 (2022)

¹¹ Martin Nevický: Slovenské firmy v roku 2021 vyprodukovali viac emisií ako pred pandemiou, Analytický komentár NBS č. 116, apríl 2022

Energetická kríza a geopolitická situácia len zväzňujú potrebu urýchlenej zelenej tranzície, zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe a rastu energetickej produktivity hospodárstva. Slovensko zaznamenalo v posledných rokoch pokrok v oblasti podielu obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe¹². V tejto oblasti však naďalej zaostávame za krajinami EÚ. Problematická je aj vysoká energetická náročnosť našej ekonomiky, pričom zaostávanie za krajinami EÚ sa prehĺbuje.

Hodnotenie v oblasti životného prostredia zlepšuje vyššia miera recyklácie komunálneho odpadu. V tejto oblasti zaznamenalo Slovensko v posledných rokoch pokrok, i keď čiastočne ide o vplyv metodickej zmeny vykazovania recyklácie kovov¹³. Naopak, nepriaznivý vývoj je v prípade množstva produkcie komunálneho odpadu na obyvateľa, kde sme sa priblížili priemeru krajín EÚ.

2.6 Regionálne výzvy

Regionálne rozdiely sú výrazné a znižujú sa pomaly. Naďalej najslabší región – východné Slovensko – tvorí z ekonomicky najsilnejšieho Bratislavského kraja len 31 % HDP, resp. 56 % disponibilného príjmu. Trh práce tomu zodpovedá, či už v miere zamestnanosti, alebo aj v miere nezamestnanosti. Dokonca pandémie rozdiely na trhu práce ešte zväzňovala. Kým v roku 2019 bol rozdiel v miere nezamestnanosti medzi Bratislavou a východným Slovenskom 6,7 p. b., v roku 2021 to bolo už 8,3 p. b. Miera mladých ľudí bez práce alebo formálneho vzdelávania je takmer 3-násobne vyššia na východe ako na západe Slovenska.

Dĺžka života je najdlhšia v Bratislavskom kraji, o 2 roky viac ako na strednom Slovensku. Aj tu pandémie zmenila dlhodobý trend a doba dožitia po dlhých rokoch rastu sa vo všetkých regiónoch znížila. V Bratislavskom kraji evidujeme za rok 2020 pokles doby dožitia oproti roku 2019 o pol roka, avšak na východnom Slovensku pandémie znížila dobu dožitia až o 1 rok a vrátila ju na úrovne rokov 2014 – 2015.

V úmrtnosti detí mladších ako 5 rokov došlo k zmierneniu regionálnych rozdielov, avšak nie priaznivým spôsobom. Naďalej regionálny problém dlhodobo pretrváva na východnom Slovensku, kde je oproti Bratislavskému kraju takmer trojnásobne vyššia úmrtnosť. Zmiernenie regionálnych rozdielov však spôsobilo zhoršenie situácie v Bratislavskom kraji kde úmrtnosť v rokoch 2019 a 2020 rástla a tlmila celoslovenský trend poklesu.

---

¹² Zlepšenie však súvisí najmä s lepším štatistickým vykazovaním spotreby tuhých palív (najmä dreva) v domácnostiach. [Slovenský hydrometeorologický ústav: Zlepšenie kvality účtov emisií do ovzdušia a rozšírenie poskytovaných časových radov.](#)

¹³ [Inštitút environmentálnej politiky: \(Ne\)plechy v komunálnom odpade, marec 2021.](#)

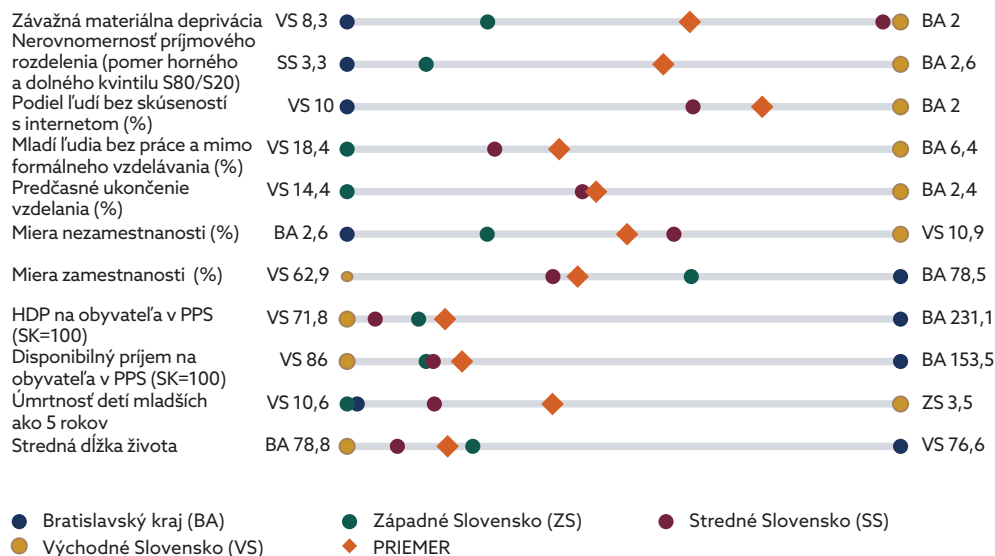

Pandémia urýchlila mieru využitia internetu. Kým v roku 2019 10 % obyvateľov Bratislavského kraja nemalo skúsenosť s internetom, posledné údaje za rok 2021 priniesli výrazné zlepšenie a absenciu využívania internetu uvádza len 2 % obyvateľov. Aj keď klesajúci trend je vidieť aj v ostatných regiónoch, stále existuje vysoké percento populácie, ktoré nemá skúsenosť s internetom.

V príjmových nerovnostiach a materiálnej deprivácii je vidieť výraznejšiu chudobu východného Slovenska. V celoeurópskom meradle príjmových nerovností však Slovensko nedosahuje výrazne rozdiely, a dokonca dochádza k ďalšiemu zmierneniu nerovností. Stredné a východné Slovensko sú na porovnateľnej úrovni v podiele príjmov 20 % najbohatších k 20 % najchudobnejším (S80/S20 podiel). Pri meraní chudoby cez ťažkú materiálnu depriváciu sa západnému Slovensku darí chudobu znižovať oveľa rýchlejšie ako v strede a na východe krajiny. Aj tam postupne dochádza k poklesu, avšak jeho vývoj v čase nebol až taký výrazný ako v prípade západného Slovenska.

Graf 18

Vybrané ukazovatele slovenských regiónov

Zdroj: Eurostat

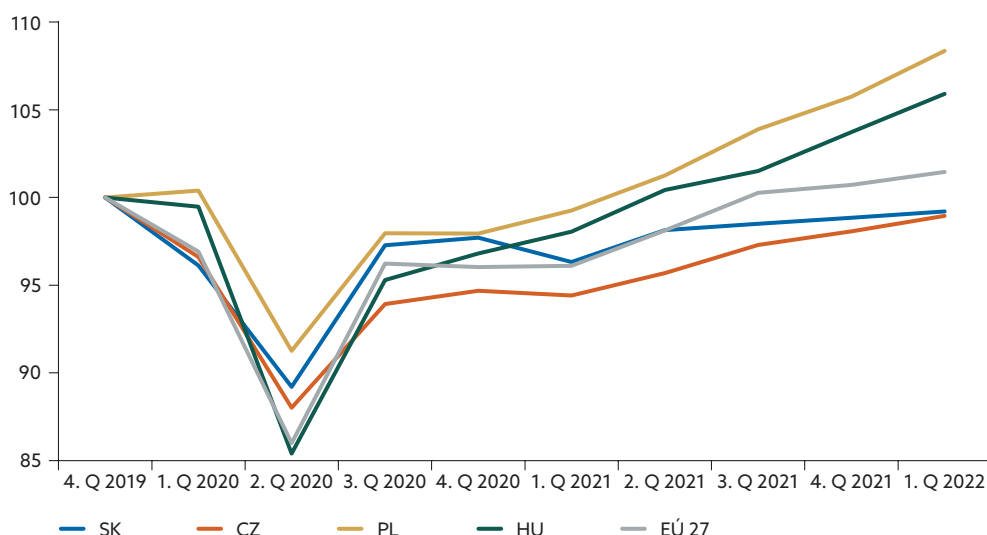
Poznámka: BA – Bratislavský kraj, ZS – západné Slovensko, SS – stredné Slovensko, VS – východné Slovensko.

3 Vplyv pandémie na slovenskú ekonomiku

Napriek relatívne nižšiemu ekonomickému vplyvu pandémie na jar 2020, slovenská ekonomika zatiaľ nedosiahla úroveň HDP zo štvrtého kvartálu 2019. Pandémia, či už formou vládnych proti-pandemických opatrení, alebo narušením dodávateľských reťazcov, sa podpísala na výraznom prepade HDP na Slovensku, ako aj v EÚ v druhom štvrťroku 2020. V porovnaní s krajinami EÚ došlo spočiatku k miernejšiemu prepadu, ako aj výraznejšiemu oživeniu v nasledujúcom štvrťroku, rast slovenskej ekonomiky po roku 2019 však zaostal za priemerom EÚ 27. Slovenská ekonomika tak v prvom štvrťroku 2022 bola stále mierne pod úrovňou zo štvrtého štvrťroka 2019.

Graf 19

Vývoj hrubého domáceho produktu vo vybraných krajinách a EÚ 27 (4. Q 2019 = 100)

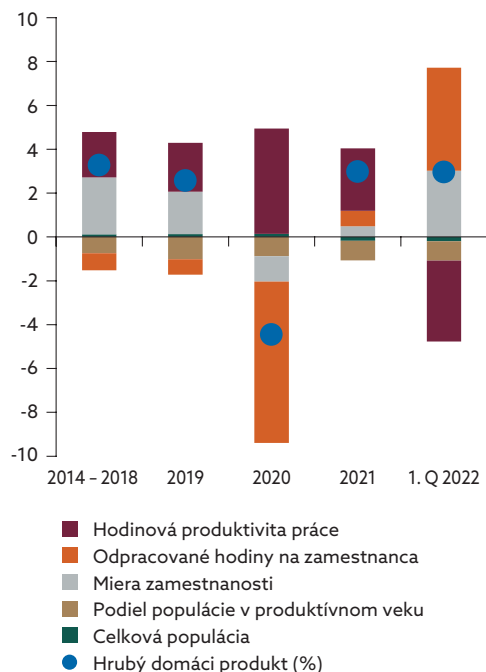

Zdroj: Eurostat

Pokles hrubého domáceho produktu SR v roku 2020 vyplýval najmä z prepadu odpracovaných hodín. K prepadu ekonomickej aktivity v prvom roku pandémie prispelo výrazné zníženie odpracovaných hodín. Aj vplyvom vládnych opatrení mal pokles zamestnanosti len mierne negatívny príspevok, podobne ako dlhodobý negatívny demografický vývoj. Tento prepád bol výrazne kompenzovaný nárastom hodinovej produktivity práce. Dynamický rast hodinovej produktivity práce bol aj hlavným faktorom oživenia ekonomiky v roku 2021, ku ktorému prispel aj mierny nárast zamestnanosti a odpracovaných hodín. Výrazný pokles odpracovaných hodín v období rokov 2020 a 2021, kompenzovaný dynamickým nárastom ho-

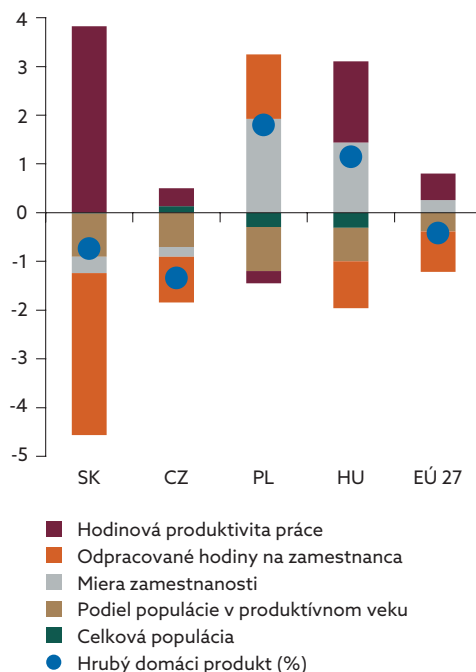
dinovej produktivity na Slovensku, sa pritom vymyká trendu v krajinách V4, resp. priemeru EÚ 27.

Graf 20
Príspevky k rastu HDP SR (% , 2014 – 2021 a 1. Q 2022)

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Graf 21
Príspevky k rastu HDP krajín V4 a EÚ 27 (priemerný rast, 2020 – 2021)

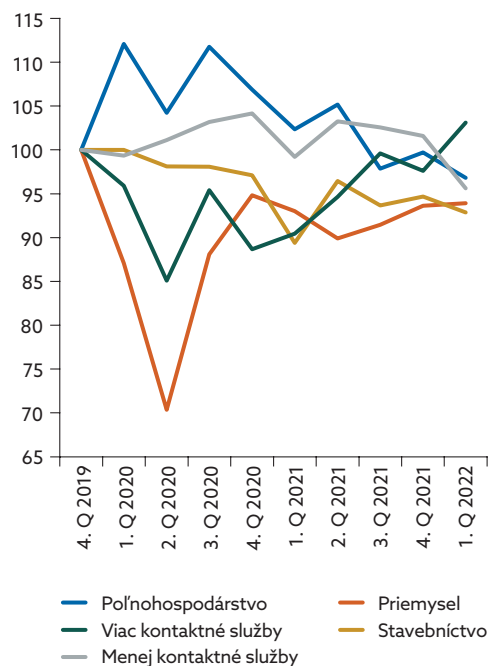

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Spolu s negatívnym priamym efektom pandémie na sektor služieb s vyššou mierou kontaktu¹⁴ zaznamenalo Slovensko nepriaznivý vývoj aj v sektore priemyslu a stavebníctva. Hygienické opatrenia spolu so zmenou správania obyvateľstva mali negatívny vplyv najmä na služby s vyššou mierou sociálnych kontaktov. Zároveň pandémie so sebou priniesla narušenie dodávateľských reťazcov, ktoré negatívne pôsobili na priemysel. V prípade slovenskej ekonomiky prevážil druhý faktor, keď priemysel zaznamenal v druhom štvrtroku výraznejší pokles tvorby pridanej hodnoty než služby s vyššou mierou kontaktu. Oživenie v sektore priemyslu navyše zaostalo za sektorom služieb s vyššou mierou kontaktu napriek pretrvávajúcim hygienickým opatreniam počas pandémie. Oproti krajinám EÚ 27 po roku 2019 zaostali v prípade tvorby pridanej hodnoty okrem priemyslu aj stavebníctvo a menej kontaktné služby, naopak, viac kontaktné služby v prípade tvorby pridanej hodnoty zvládli pandémiu relatívne priaznivejšie.

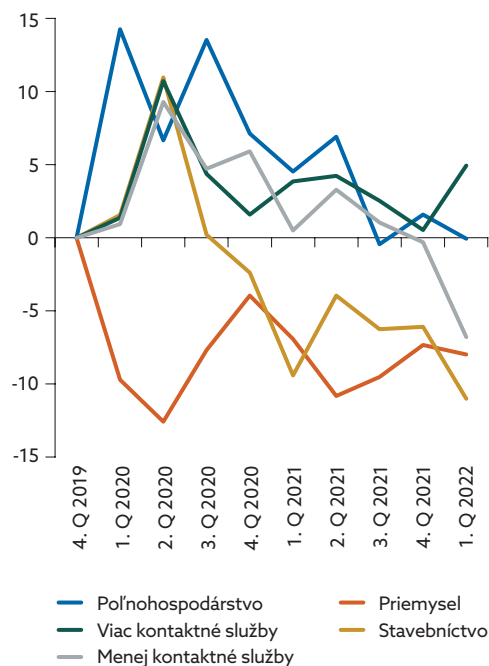
¹⁴ Jedná sa o sektory veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubytovacie a stravovacie služby (G-I) a umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti (R-U) v členení podľa ekonomických činností A10.

Graf 22
Vývoj pridanej hodnoty v s. c. podľa
sektorov SR (4. Q 2019 = 100)

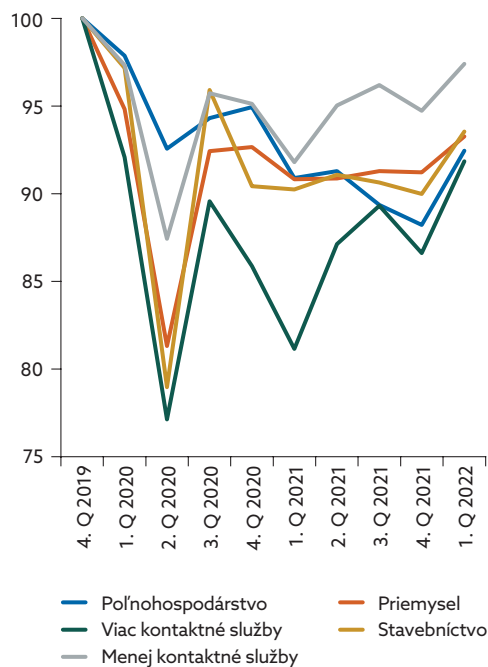
Zdroj: Eurostat

Graf 23
Rozdiel vývoja pridanej hodnoty v s. c.
voči EÚ 27 (v p. b.)

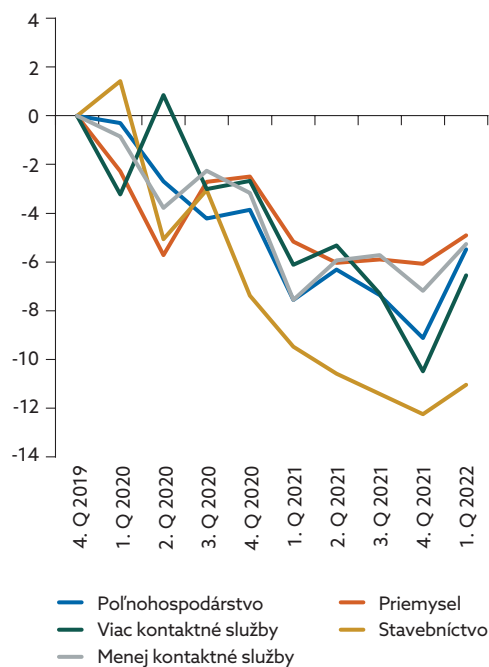
Zdroj: Eurostat

Graf 24
Vývoj odpracovaných hodín podľa
sektorov SR (4. Q 2019 = 100)

Zdroj: Eurostat

Graf 25
Rozdiel odpracovaných hodín voči EÚ
27 (v p. b.)

Zdroj: Eurostat

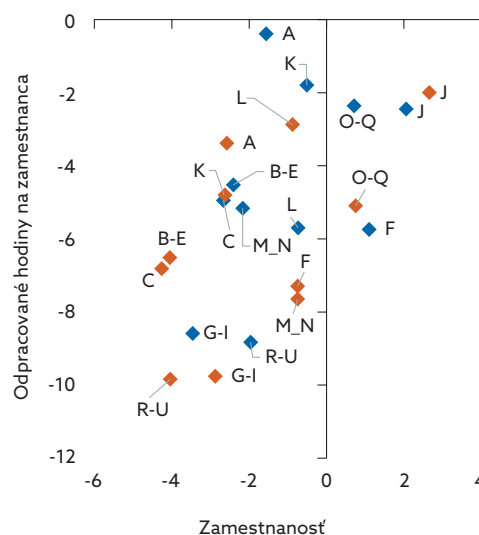
Prepad odpracovaných hodín v druhom štvrtroku 2020 nebol limitovaný len na viac kontaktné služby, ale zasiahol všetky sektory. Pokles odpra-

covaných hodín v druhom štvrtroku 2020 v stavebníctve a priemysle bol len mierne nižší než v prípade služieb s vyššou mierou sociálnych kontaktov. Pokles odpracovaných hodín vo všetkých sektoroch bol výraznejší než v EÚ 27 a prehlboval sa až do konca roka 2021. V prvom štvrtroku tohto roka však odpracované hodiny rástli dynamickejšie než v krajinách EÚ 27, a došlo tak k miernej korekcii negatívneho vývoja.

Vládne programy na zachovanie zamestnanosti tlmili pokles zamestnanosti napriek výraznému prepadu odpracovaných hodín v ekonomike. Prepád odpracovaných hodín na Slovensku tak vo všetkých sektoroch vyplýval podobne ako v EÚ 27 najmä z poklesu odpracovaných hodín na zamestnanca a v menšej miere z poklesu zamestnanosti. Oproti EÚ 27 však Slovensko zaznamenalo v prvom roku pandémie relatívne väčší prepád celkových odpracovaných hodín, pričom ten vyplýval aj z výraznejšieho poklesu priemerných odpracovaných hodín na zamestnanca, ako aj z poklesu zamestnanosti vo väčšine sektorov. Nepriaznivý vývoj oproti EÚ 27 sa následne prehĺbil aj v roku 2021, keď mnohé sektory zaostali v oživení, resp. pokračovali v poklese odpracovaných hodín (najmä sektor nehnuteľností a činnosti spojené s umením, rekreáciou a so zábavou).

Graf 26

Medziročná zmena počtu zamestnancov a odpracovaných hodín na zamestnanca podľa sektorov v SR a EÚ 27 (2020, %)

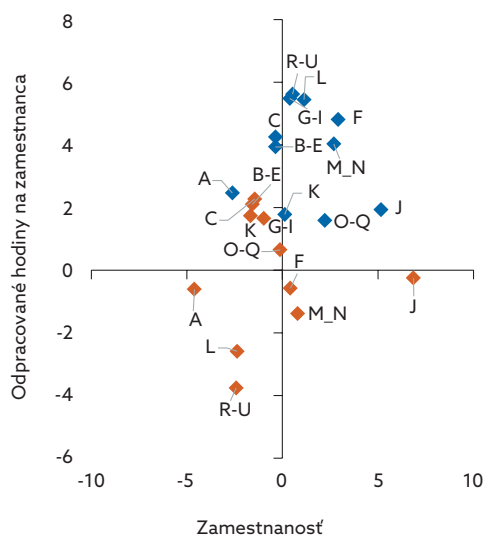

Zdroj: Eurostat

Poznámka: Oranžová farba prislúcha sektorom na Slovensku, modrá farba sektorom v EÚ 27. A: Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov; B-E: Priemysel spolu; C: Priemyselná výroba; F: Stavebníctvo; G-I: Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov, doprava a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby; J: Informácie a komunikácia, K: Finančné a poisťovacie činnosti; L: Činnosti v oblasti nehnuteľností, M-N: Odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby, O-Q: Verejná správa, obrana, povinn. sociál. zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc, R-U: Umenie, zábava a rekreácia; ostatné činnosti

Graf 27

Medziročná zmena počtu zamestnancov a odpracovaných hodín na zamestnanca podľa sektorov v SR a EÚ 27 (2021, %)

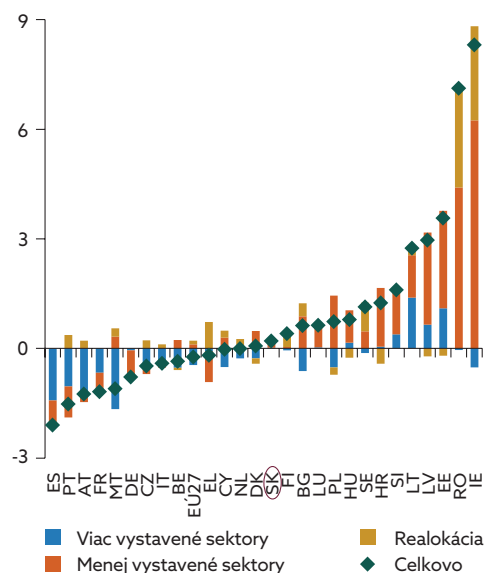

Zdroj: Eurostat

Vplyv poklesu odpracovaných hodín na zamestnanca na produkciu počas pandémie brzdil rast produktivity práce na zamestnanca. Produktivita práce výrazne poklesla v prvej polovici roka 2020, pričom k negatívnemu vývoju prispievali sektory v celej ekonomike a presun pracovnej sily medzi sektormi zohrával zanedbateľnú úlohu. Od tretieho štvrtroku dochádzalo síce k postupnému oživeniu, celkovo však produktivita vzrástla počas pandemických rokov len zanedbateľne. Vývoj produktivity práce bol tak na Slovensku mierne lepší než v EÚ 27. Vývoj v rámci krajín EÚ bol pomerne heterogénny, keď produktivita práce pomerne dynamicky vzrástla v Írsku a Rumunsku vplyvom vyššej produktivity v menej vystavených sektoroch, ako aj realokáciou pracovnej sily do produktívnejších sektorov a, naopak, v niekoľkých krajinách došlo k pomerne silnému poklesu produktivity.

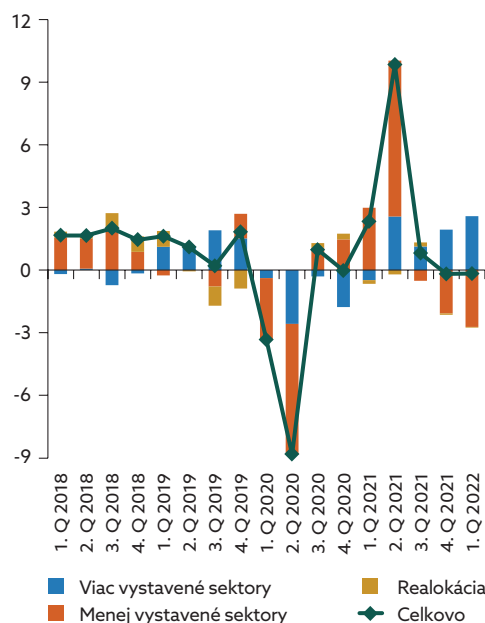
Graf 28

Príspevky k priemernému medziročnému rastu produktivity práce na zamestnanca (2020 – 2021, %)

Graf 29

Medziročný rast produktivity práce na zamestnanca v SR (%)

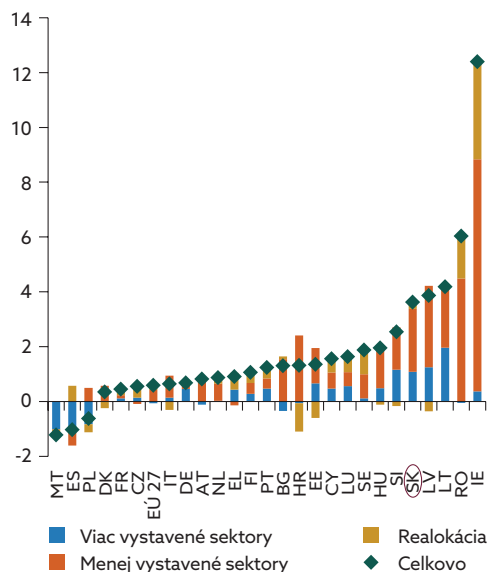
Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Hodinová produktivita práce dynamicky rástla najmä počas prvého roka pandémie. K jej rastu prispeli tak sektory menej vystavené pandémie, ako aj služby s vyššou mierou kontaktov. Zároveň mierny pozitívny príspevok mala aj realokácia pracovnej sily zo sektorov veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov, dopravy a skladovania a ubytovacích stravovacích služieb do sektorov s vyššou produktivitou. V druhom pandemickom roku však už došlo k spomaleniu vnútrosektorového rastu produktivity, ako aj mierne negatívnemu vplyvu realokácie odpracovaných hodín vplyvom oživenia menej produktívnych sektorov

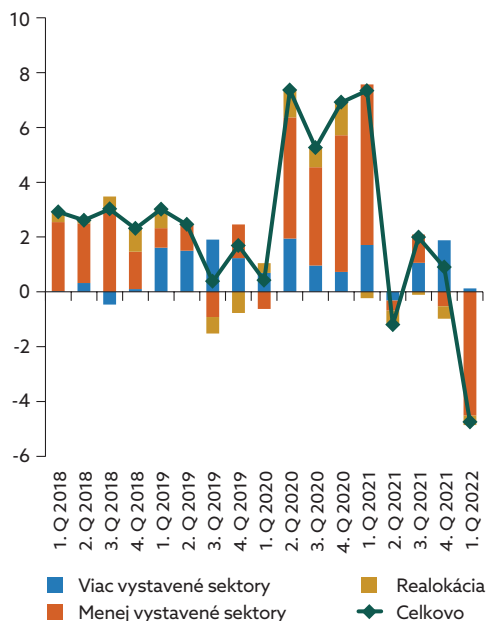
služieb s vyššou mierou kontaktu. Rast hodinovej produktivity práce počas rokov 2020 a 2021 bol však piaty najvyšší v EÚ. V prvom štvrtroku tohto roka však dochádza k výraznému oživeniu odpracovaných hodín v ekonomike a spolu s ním k prepadu hodinovej produktivity práce, čo naznačuje, že nárast hodinovej produktivity práce počas pandémie mohol byť len dočasný charakteru.

Graf 30
Príspevky k priemernému medziročnému rastu hodinovej produktivity práce (2020 - 2021, %)

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Graf 31
Medziročný rast hodinovej produktivity práce v SR (%)

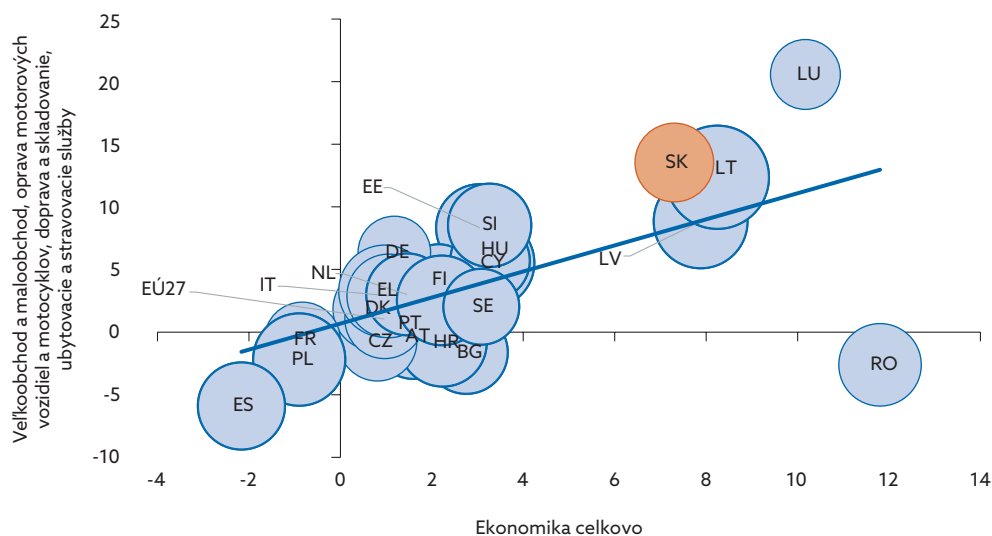

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Maloobchod, ubytovacie a stravovacie služby patrili k najviac zasiahnutým sektorom ekonomiky, čo viedlo najmä v prvom roku pandémie k výraznému poklesu odpracovaných hodín v týchto sektoroch. Zároveň však v rokoch 2019 až 2021 sektor veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov, dopravy a skladovania a ubytovacích stravovacích služieb dosiahol výrazne vyšší nárast hodinovej produktivity práce než ekonomika ako celok, pričom tento nárast bol druhý najvyšší v EÚ.

Graf 32

Rast hodinovej produktivity práce v rokoch 2019 až 2021 (%)

Zdroj: Eurostat, výpočty NBS

Poznámka: Veľkosť bubliny zodpovedá podielu sektora veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov, dopravy a skladovania, ubytovacích a stravovacích služieb na odpracovaných hodinách v ekonomike v roku 2019.

Väčšina podnikového sektora zvládla pandémiu bez trvalejších následkov¹⁵. Prvý pandemický rok bol spojený s dočasným, ale výrazným prepadom tržieb podnikov, na ktorý podniky reagovali znižovaním nákladov. Prepád ziskovosti podnikov bol navyše tlmený vládnu pomocou. Celkovo tak napriek miernemu zhoršeniu finančnej situácie podnikov zostala väčšina podnikov v zisku. V roku 2021 sa v prípade polovice podnikov nepodarilo dosiahnuť úroveň tržieb pred pandémie, pričom oproti prvému roku pandémie došlo k miernemu zlepšeniu. Vzhľadom na naďalej utlmené prevádzkové náklady mimo nákladov na prácu a intenzívnejšiu štátnu pomoc zostala ziskovosť na úrovni z roka 2020 a podiel stratových podnikov klesol na úroveň z roka 2019. Tento vývoj však nebol homogénny naprieč sektormi a podniky v sektoroch ubytovania, stravovania, umenia, zábavy a rekreácie boli pandémiou zasiahnuté do oveľa väčšej miery.

Popri priamych negatívnych vplyvoch koronakrízy na zdravie podnikov, produkciu a zamestnanosť mohli existovať aj pozitívne vplyvy na produktivitu práce z realokácie zdrojov do viac produktívnych podnikov¹⁶. Nedostupnosť dát o odpracovaných hodinách pre dostatočne veľký okruh

¹⁵ NBS (2022): Vplyv pandémie a rastu nákladov na podniky. [Správa o finančnej stabilite NBS – máj 2022](#)

¹⁶ Podľa Schumpeterovho konceptu kreatívnej deštrukcie zánik menej produktívnych firiem, odvetví a metód produkcie uvoľňuje priestor pre presun zdrojov do oblastí s vyššou produktivitou a mierou inovácie.

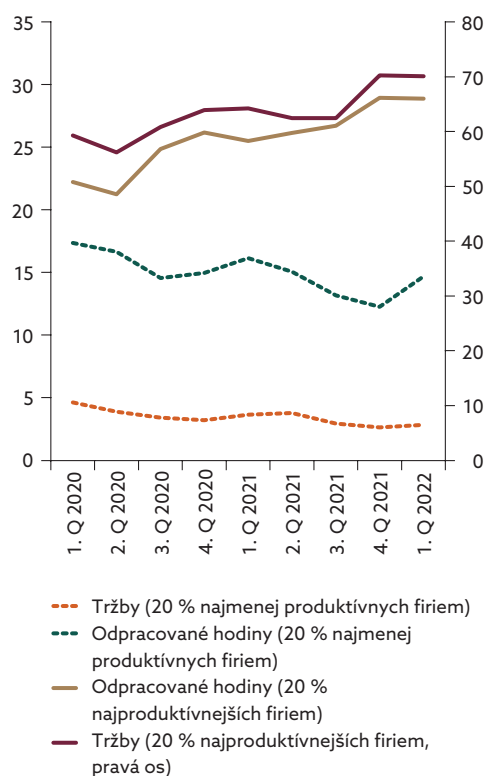
Schumpeter, J. (1942). Creative destruction. Capitalism, socialism and democracy .

podnikov, ako aj dát z účtovných výkazov za rok 2021 limituje možnosti analýzy vplyvu pandémie na vnútro podnikový a medzipodnikový rast hodinovej produktivity. Existujúca literatúra tak najmä sledovala vplyv koronakrízy na produktivitu práce na zamestnanca¹⁷. V prípade Slovenska bol tento vplyv v prvom roku pandémie negatívny, pričom vyplýval najmä z poklesu vnútro podnikovej zložky. Rast medzipodnikovej zložky síce zostal pozitívny, vplyvom pandémie však došlo k jej redukcii. Analýza navyše ukázala, že vládna pomoc na Slovensku bola rozdelená relatívne efektívne v prospech produktívnejších firiem, a nenaplnili sa tak obavy, že by pomoc prispievala k tvorbe zombie firiem. Pomoc mala pozitívny vplyv na produktivitu, ale ten bol v porovnaní s veľkosťou negatívneho šoku vyvolaného koronakrízou pomerne nízky.

Graf 33

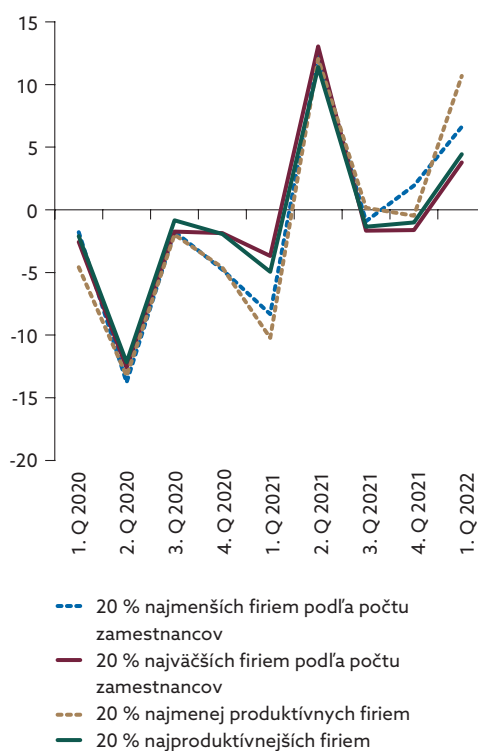
Podiel na tržbách a odpracovaných hodinách podľa produktivity firiem (% , firmy nad 20 zamestnancov)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 34

Medziročná zmena odpracovaných hodín na zamestnanca (% , firmy nad 20 zamestnancov)

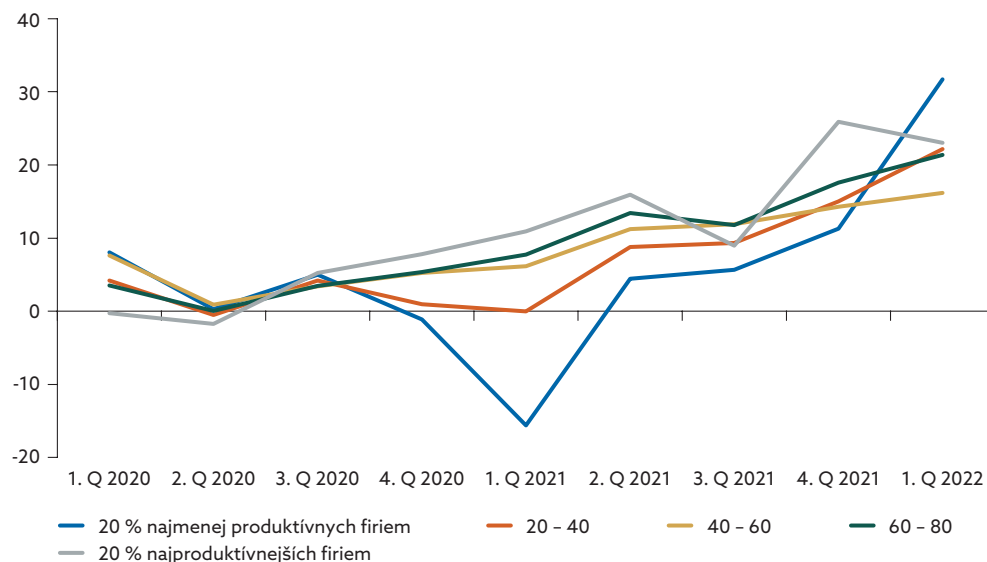
Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

¹⁷ Bighelli, T., T. Lalinsky a CompNet Data Providers (2021), "COVID-19 government support and productivity: Micro-based cross-country evidence", CompNet Policy Brief No. 14.

K rastu hodinovej produktivity práce mohlo prispieť aj zvýšenie podielu odpracovaných hodín v prospech produktívnejších a väčších firiem. Na vzorke firiem nad 20 zamestnancov¹⁸ možno sledovať nižší pokles priemerných odpracovaných hodín do prvého kvartálu 2021 v prípade najproduktívnejších firiem a firiem s najvyšším počtom zamestnancov. Vývoj hodinovej produktivity bol navyše dynamickejší v prípade produktívnejších firiem.

Graf 35

Medziročný rast hodinovej produktivity práce (% , firmy nad 20 zamestnancov)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS

Pandémia ohrozovala prežitie najmä neproduktívnych firiem. Pomocou údajov o platcoch DPH sme odhadli podiel firiem, ktoré prestali v rokoch 2019 a 2020 platiť daň z pridanej hodnoty¹⁹. V prvom roku pandémie prestali do výrazne vyššej miery platiť DPH firmy, ktoré v roku 2019 patrili k tým najmenej produktívnym. Najvýraznejší bol tento podiel v prípade neproduktívnych firiem v sektoroch umenia, zábavy a rekreácie, stavebníctva, ako aj odborných, vedeckých a technických činností a administratívnych služieb. Oproti roku 2019 vzrástol podiel firiem, ktoré prestali platiť DPH vo väčšine sektorov a kategórii produktivity firiem. Najvýraznejší bol tento nárast v prípade najmenej produktívnych firiem v sektore umenia, zábavy a rekreácie. Počas prvého roka koronakrízy boli ohrozené

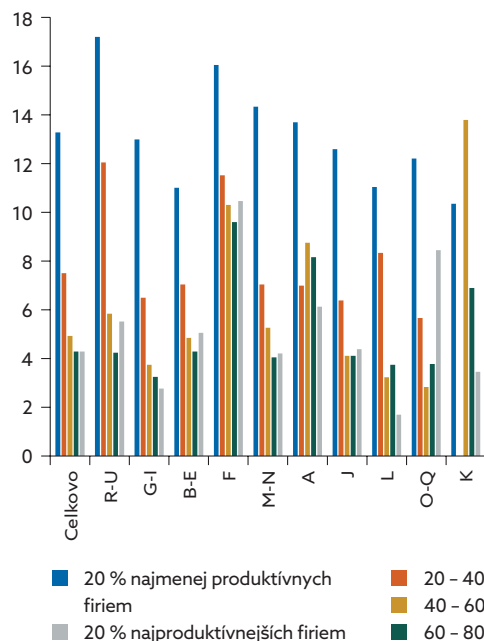
¹⁸ Firmy nad 20 zamestnancov tvoria značnú časť pridanej hodnoty a zamestnanosti, ale majú len zanedbateľný podiel na celkovom počte firiem. Vzorka navyše nie je vyčerpávajúca, závery teda treba brať len indikatívne.

¹⁹ Táto vzorka nie je úplne reprezentatívna, keďže povinnosť registrovať sa za platiteľa DPH majú tuzemské zdaniteľné osoby s obratom nad 49 790 € za najviac 12 predchádzajúcich kalendárnych mesiacov. Analýza bola navyše obmedzená na právnické osoby s dostupnými finančnými údajmi v databáze Finstat. Zároveň zastavenie platieb DPH nemusí znamenať nevyhnutne zánik firmy.

najmä najmenej produktívne firmy, kde zároveň evidujeme najvyšší rast (v absolútnom vyjadrení) podielu firiem, ktoré prestali platiť DPH. Relatívny nárast tohto podielu bol, naopak, výraznejší v prípade produktívnejších firiem.

Graf 36

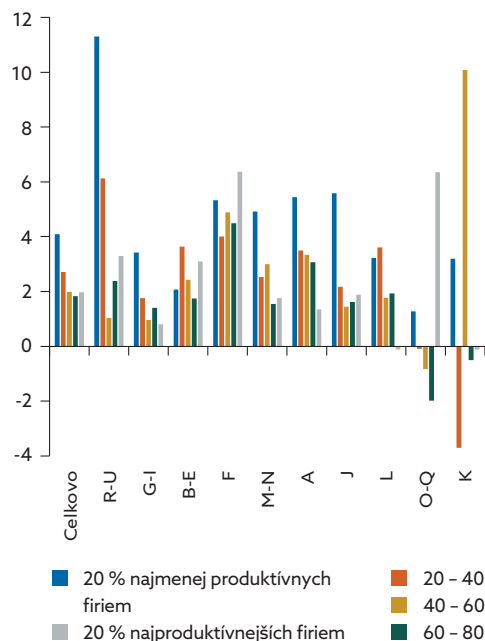
Miera ukončenia platby DPH v roku 2020 podľa produktivity firiem a sektorov

Zdroj: Finančná správa SR, Finstat, ŠÚ SR, výpočty NBS

Graf 37

Zmena miery ukončenia platieb DPH medzi rokmi 2019 a 2020 podľa produktivity firiem a sektorov

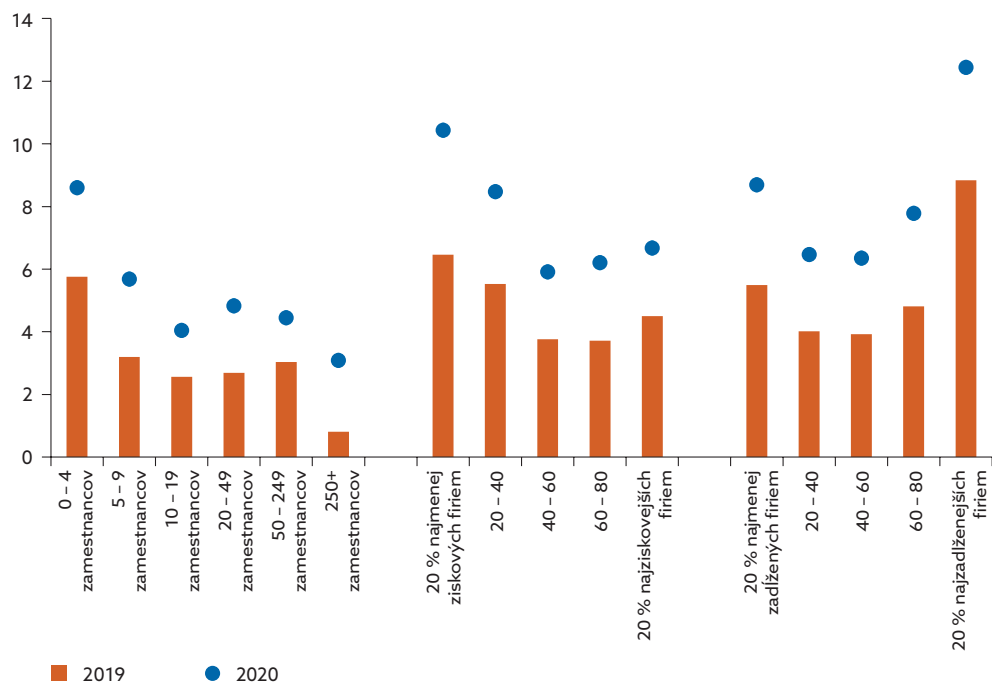

Zdroj: Finančná správa SR, Finstat, ŠÚ SR, výpočty NBS

Najvyššiu mieru ukončenia platby DPH mali malé firmy, firmy so stratou, ako aj s vysokou mierou zadlženia. Podiel firiem, ktoré ukončili platby DPH, klesal s veľkosťou firiem, pričom pri firmách s 0 až 4 zamestnancami bol tento podiel výrazne vyšší než pri väčších firmách. Výrazne vyšší podiel mali aj firmy patriace k 20 % najmenej ziskovým (ROE), ako aj k 20 % najviac zadlženým. Oproti roku 2019 však podiel firiem, ktoré prestali platiť DPH, vzrástol vo všetkých kategóriách.

Graf 38

Miera ukončenia platby DPH v rokoch 2019 a 2020 podľa počtu zamestnancov, ziskovosti (ROE) a miery zadlženia

Zdroj: Finančná správa SR, Finstat, ŠÚ SR, výpočty NBS

4 Štrukturálne reformy a Plán obnovy

Slovensko stojí pred výzvami spočívajúcimi v riešení pretrvávajúceho ekonomického zaostávania, prechodu ku klimaticky neutrálnej ekonomike, zlepšenia výsledkov v oblasti zdravia, inklúzie znevýhodnených skupín a udržateľnosti verejných financií. Pre naštartovanie dobiehania životnej úrovne západnej Európy je potrebné zvýšenie produktivity a inovačnej kapacity našej ekonomiky. To sa musí navyše udiť popri jej zelenej transformácii s cieľom dosiahnutia klimatickej neutrality do polovice storočia. Zároveň súčasná energetická kríza a závislosť od dovozu fosílnych palív potrebu tejto transformácie znásobuje. Pandémia prehĺbila zaostávanie v zdravotných výsledkoch a ešte viac odhalila slabiny nášho zdravotného systému. Zamerať sa treba aj na vylúčenie znevýhodnených skupín, ktoré navyše pociťujú výraznejšie vplyvy rastu cien energií a potravín než všeobecná populácia. Popri týchto výzvach treba reagovať aj na ďalej narastajúce riziká udržateľnosti verejných financií, ktoré dosahujú kritické hodnoty. Štrukturálne reformy a investície z Plánu obnovy a odolnosti (POO), ktoré môžu presiahnuť 6 mld. €, majú potenciál na tieto výzvy reagovať.

Reformy vzdelávacieho systému, financovania výskumu a kvality podnikateľského prostredia sú nevyhnutné pre podporu inovačnej kapacity ekonomiky a zrýchlenie rastu produktivity. O zlepšenie kvality vysokých škôl sa usilujú reformy zamerané na ich riadenie, internacionalizáciu a spájanie do väčších celkov. Kvalitu výskumu by mala podporiť reforma SAV a reforma riadenia a podpory výskumu, vývoja a inovácií, ktorá by mala viesť k vyššej koordinácii verejnej podpory, ako aj lepšiemu hodnoteniu projektov a efektívnejšiemu nasmerovaniu financovania. Kľúčové však bude, či a do akej miery sa legislatívne a inštitucionálne zmeny reálne pretavia do lepšieho fungovania vysokých škôl a výskumu. V prípade základného a stredného školstva sú nevyhnutným predpokladom na zvrátenie zaostávania slovenských žiakov vo vzdelávacích výsledkoch, ako aj na ich prípravu na trh práce budúcnosti mimo investícií do školskej infraštruktúry dôsledná príprava a následná implementácia plánovanej kurikulárnej a učebnicovej reformy. K zlepšovaniu podnikateľského prostredia môže prispieť pokračovanie snáh o znižovanie administratívnej záťaže podnikania a digitalizácie verejnej správy, ako aj reforma justície.

Investície do zelenej ekonomiky a opatrenia na úsporu energií naberajú na dôležitosti aj v súvislosti s vojnou na Ukrajine a energetickou

krízou. POO počíta so zelenými investíciami vo výške 2,3 mld. €, ktoré majú zvýšiť energetickú efektívnosť budov, zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov a modernizovať energetickú infraštruktúru. Zmeny v koncepcii udržateľnosti dopravy a dekarbonizácii priemyslu by mali byť kľúčové nástroje pri adaptácii na zmenu klímy. V rámci reakcie EÚ na situáciu na globálnom energetickom trhu (REPowerEU) sa zvyšujú ciele v oblasti úspor energie a podielu OZE v energetickom mixe a tiež sa plánujú investície do diverzifikácie dodávok energie. Vojna na Ukrajine a energetická kríza zvýraznili potrebu zvyšovania energetickej efektivity, zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov a diverzifikácii dodávok energie. Na tieto účely bude možné realokovať v rámci POO a štrukturálnych fondov dodatočné zdroje. V súvislosti s hrozbou nedostatku zemného plynu by vláda z krátkodobého hľadiska mala pokračovať v snahách o zabezpečenie alternatívnych dodávateľov zemného plynu, vytvorenia dostatočných zásob pred zimou, ako aj zvážiť prijatie programu energetických úspor²⁰.

Reformy v oblasti zdravotníctva podporené investíciami z POO nesú so sebou okrem príležitostí aj implementačné riziká, vážnou výzvou je i chronický nedostatok zdravotníckeho personálu. V rámci optimalizácie siete nemocníc (OSN) bol schválený legislatívny rámec, ktorý definuje 5 úrovní poskytovateľov nemocničnej starostlivosti a definuje hlavné princípy fungovania nemocničnej siete. Vyššia špecializácia a koordinácia poskytovanej zdravotnej starostlivosti má potenciál viesť k vyššej kvalite zdravotnej starostlivosti, reforma tohto rozsahu však so sebou nevyhnutne prináša aj implementačné riziká. Ich minimalizácia si vyžiada komunikáciu so zainteresovanými skupinami a dôsledné monitorovanie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, ako aj dosiahnutých výsledkov. Reformy v zdravotníctve môžu byť podporené investíciami z POO vo výške 1,5 mld. €, z toho takmer miliarda na výstavbu, rekonštrukciu a vybavenie nemocníc. Aj vzhľadom na skúsenosti s čerpaním EÚ fondov však panujú vážne obavy o realistikosti plánovaných termínov. Nedostatok zdravotníckeho personálu, najmä všeobecných lekárov a zdravotných sestier, trápil slovenské zdravotníctvo už pred pandemiou a sťažené pracovné podmienky počas pandémie tento problém ďalej prehľbovali. Vláda by mala prehodnotiť, či sú plánované opatrenia na posilnenie všeobecnej starostlivosti dostatočné a zvážiť prijatie dodatočných opatrení na stabilizáciu zdravotníckeho personálu.

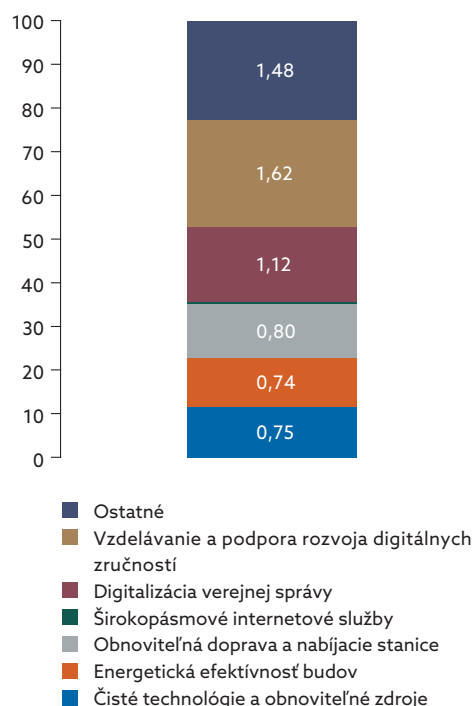
---

²⁰ Tie môžu byť dosiahnuté napr. znížením teploty vykurovania vo verejných budovách a prostredníctvom informačnej kampane aj v domácnostiach. Priemyselný dopyt po zemnom plyne by mohol byť dočasne znížený pomocou aukčného systému, ktorý by motivoval priemyselných odberateľov znížiť spotrebu.

K vyššiemu začleneniu sociálne vylúčeného obyvateľstva môžu pomôcť opatrenia v oblasti vzdelávania, vláda by mala časti obyvateľstva najviac zasiahnuté rastom cien potravín a energií adresne kompenzovať zvýšené náklady. V rámci reforiem a investícií z POO vláda plánuje rozširovanie predprimárnej výchovy a zvýšenie inklúzie v školstve. Pozitívne môžu pôsobiť aj nástroje na prevenciu predčasného ukončovania školskej dochádzky a rozšírenie možností na dodatočné doplnenie vyššieho stupňa vzdelávania. Vzhľadom na negatívne vplyvy pandémie najmä na vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia by vláda mala pokračovať a rozširovať programy doučovania pre žiakov základných a stredných škôl. Vysoký rast cien potravín a energií má vplyv vo vyššej miere na nízkopříjmové obyvateľstvo a obyvateľstvo poberajúce dôchodky a rôzne formy sociálnej pomoci, kde môže dochádzať k oneskorenej, resp. nedostatočnej valorizácii. Opatrenia vlády by mali adresne kompenzovať najviac zasiahnuté skupiny obyvateľstva.

Graf 39

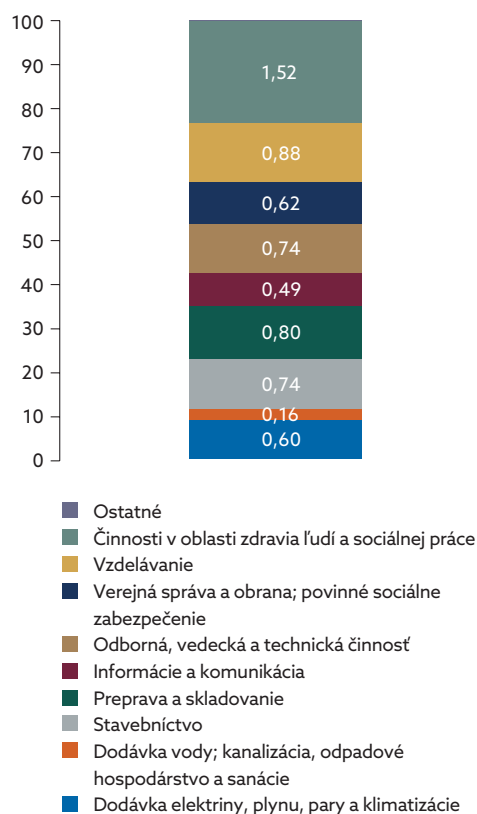
Alokácia POO na Slovensku podľa priorit

Zdroj: Bruegel Dataset

Graf 40

Alokácia POO na Slovensku podľa odvetvovej klasifikácie

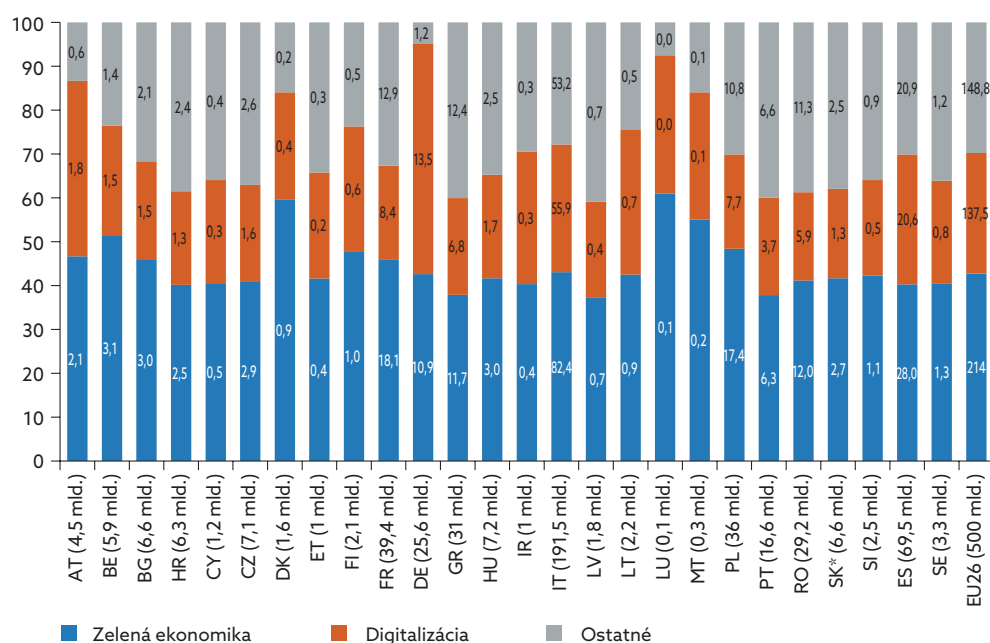
Zdroj: Bruegel Dataset

Urýchlená implementácia opatrení na stabilizáciu dôchodkového systému a dôsledná implementácia výdavkových limitov do rozpočtového procesu môžu prispieť k zlepšeniu udržateľnosti verejných financií. Ako

klúčové sa v prípade udržateľnosti dôchodkového systému javí plánované zrušenie zastropovania dôchodkového veku, ako aj úprava výpočtu novo-priznaných dôchodkov (úprava aktuálnej dôchodkovej hodnoty len o 95 % rastu priemernej mzdy). Naopak, z hľadiska udržateľnosti verejných financií kontraproduktívne pôsobia snahy o zavedenie rodičovského dôchodku. Pandémia zanechala výraznú stopu na verejných financiách, pričom vojna na Ukrajine a opatrenia na kompenzáciu rastu cien budú tlak na verejné financie ďalej zvyšovať. Fiškálna politika vlády by tak mala reflektovať výrazné riziká v oblasti udržateľnosti verejných financií. K ozdraveniu verejných financií by mohlo prispieť dôsledné dodržiavanie novozavedených výdavkových limitov.

Graf 41

Celková alokácia zdrojov v národných POO (% z alokácie a mld. EUR)

Zdroj: Bruegel Dataset (European Union countries' recovery and resilience plans)

Poznámka: Slovensko má vo svojom POO rozpočet 6,6 mld. EUR. Skutočná alokácia by mala dosiahnuť 6 mld. EUR²¹.

²¹ RRF: Update of the maximum financial contribution. Commission note to the Council and European Parliament, 30 June 2022

5 Tabuľková príloha

5.1 Ekonomická výkonnosť

Tabuľka 3 Faktory ekonomického rastu										
Kategória	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	HDP na odpracovanú hodinu	SK	26,4	29,4	27,7	27,6	28,0	28,7	30,3	31,8
	<i>jednotky PKS, Eurostat, vlastné výpočty</i>	priemer krajín EÚ	31,5	35,7	35,8	37,0	37,8	38,7	40,0	41,5
Doplnkové indikátory	Celková produktivita faktorov	SK	5,8	1,6	-0,7	0,4	1,2	0,2	-4,2	2,6
	<i>ročný rast, Ameco</i>	priemer krajín EÚ	1,9	2,1	0,9	1,8	1,1	0,8	-4,7	4,4
	Zásoba kapitálu na zamestnaného	SK	3,6	2,9	0,4	0,6	0,9	2,4	3,2	1,8
	<i>ročný rast, DG ECFIN Ameco</i>	priemer krajín EÚ	3,3	0,4	-0,1	-0,2	-0,1	1,3	3,7	0,8
	Tvorba fixného kapitálu	SK	8,6	21,4	-9,2	2,9	2,8	6,7	-11,6	0,6
	<i>ročný rast, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	-3,1	8,3	3,8	6,4	3,8	8,6	-3,6	4,2
Kategória	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	HDP na odpracovanú hodinu		-0,42	-0,44	-0,57	-0,65	-0,68	-0,70	-0,60	-0,56
Doplnkové indikátory	Celková produktivita faktorov		1,79	-0,13	-0,96	-0,88	0,06	-0,48	0,19	-0,64
	Zásoba kapitálu na zamestnaného		0,16	1,30	0,25	0,50	0,50	0,36	-0,16	0,26
	Tvorba fixného kapitálu		1,21	0,83	-0,91	-0,66	-0,17	-0,10	-1,09	-0,34

Tabuľka 4 Otvorenosť ekonomiky										
Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Exportná výkonnosť	SK	75	90	93	94	95	92	86		
<i>podiel exportu na HDP v % (metodika BPM6), OSN</i>	priemer krajín EÚ	59	68	67	69	70	70	65		
Prílev priamych zahraničných investícií	SK	2,0	0,1	0,9	4,2	1,6	2,4	-1,8	0,1	
<i>podiel na HDP v %, OECD</i>	priemer krajín OECD	4,1	6,1	3,8	1,8	0,9	3,5	5,2	2,0	
Zahraničná pridaná hodnota obsiahnutá v domácom exporte	SK	45	47	48	49	48				
<i>%, OECD</i>	priemer krajín OECD	27	28	27	28	28				
Domáca pridaná hodnota exportovaná cez GVC	SK	18	19	19	19	19				
<i>%, OECD</i>	priemer krajín OECD	19	20	20	20	20				
Reexport medziproduktov	SK	67	73	74	75	74				
<i>%, OECD</i>	priemer krajín OECD	45	47	47	48	48				

Tabuľka 4 Otvorenosť ekonomiky (pokračovanie)

Skóre	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Exportná výkonnosť	0,47	0,58	0,70	0,70	0,71	0,60	0,57	
Prílev priamych zahraničných investícií	-0,20	-0,35	-0,51	0,30	0,09	-0,15	-0,31	-0,56
Zahraničná pridaná hodnota obsiahnutá v domácom exporte	-1,59	-1,70	-1,82	-1,83	-1,75			
Domáca pridaná hodnota exportovaná cez GVC	-0,26	-0,12	-0,19	-0,23	-0,24			
Reexport medziproduktov	-1,46	-1,58	-1,65	-1,69	-1,61			

Tabuľka 5 Inovačná kapacita

Indikátor		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdavky na vedu a výskum v biznis sektore	SK	22	26	21	22	28	34	31	31
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	73	72	72	72	72	74	76	78
Výdavky na vedu a výskum verejného sektora	SK	51	46	65	114	37	39	35	35
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	79	79	78	80	67	68	71	74
Inovátorské firmy	SK	49	49	49	35	35	31	31	37
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	93	93	93	93	93	106	106	134
Atraktivita vedeckého prostredia	SK	37	46	46	51	53	52	60	64
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	91	95	97	97	102	105	107	112
Export vedomostne náročných služieb	SK	37	37	37	35	36	44	46	44
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	73	75	75	75	77	77	77	79
Export technologicky náročnejších produktov	SK	127	131	135	139	137	139	142	142
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	81	86	91	93	90	90	93	94
Intelektuálne aktíva (patenty a pod.)	SK	36	40	37	39	42	45	43	42
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	86	89	88	88	89	87	85	83
Spolupráca vo vedeckom prostredí	SK	55	57	58	66	66	69	76	66
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	113	115	117	122	125	134	140	152
Vedecké publikácie medzi 10 % najviac citovanými	SK	16	26	25	29	32	27	38	42
<i>normovaný index (EÚ 2014 = 100), EIS</i>	priemer krajín EÚ	78	80	82	81	84	83	83	84

Tabuľka 5 Inovačná kapacita (pokračovanie)

Skóre	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výdavky na vedu a výskum v biznis sektore	-0,90	-0,83	-0,94	-0,92	-0,84	-0,77	-0,86	-0,86
Výdavky na vedu a výskum verejného sektora	-0,67	-0,80	-0,30	0,81	-0,67	-0,67	-0,81	-0,88
Inovátorské firmy	-0,91	-0,91	-0,91	-1,02	-1,02	-1,25	-1,25	-1,45
Atraktivita vedeckého prostredia	-0,98	-0,88	-0,91	-0,87	-0,90	-0,99	-0,93	-0,95
Export vedomostne náročných služieb	-0,80	-0,84	-0,87	-0,94	-0,95	-0,77	-0,73	-0,79
Export technologicky náročnejších produktov	1,39	1,31	1,35	1,41	1,49	1,53	1,57	1,62
Intelektuálne aktíva (patenty a pod.)	-1,10	-1,12	-1,20	-1,17	-1,13	-1,03	-1,07	-1,07
Spolupráca vo vedeckom prostredí	-1,11	-1,09	-1,10	-1,01	-1,06	-1,19	-1,13	-1,38
Vedecké publikácie medzi 10 % najviac citovanými	-1,29	-1,12	-1,22	-1,14	-1,20	-1,25	-1,11	-1,08

Tabuľka 6 Digitálna a technologická infraštruktúra

Indikátor		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Roboty v spracovateľskom priemysle	SK	79	135	151	165	169	175	
počet na 10-tis. pracovníkov, IFR	priemer krajín IFR	200	224	240	266	286	285	
Širokopásmové pripojenie	SK		25	31	33	34	38	46
skóre (0 - 100), Európska komisia	priemer krajín EÚ		30	33	35	39	44	51
Integrácia digitálnych technológií	SK		21	23	26	27	28	29
skóre (0 - 100), Európska komisia	priemer krajín EÚ		25	28	31	33	35	39
Skóre		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Roboty v spracovateľskom priemysle		-1,05	-0,66	-0,54	-0,51	-0,55	-0,62	
Širokopásmové pripojenie			-0,67	-0,28	-0,38	-0,72	-0,74	-0,56
Integrácia digitálnych technológií			-0,48	-0,61	-0,53	-0,70	-0,80	-0,92

Tabuľka 7 Podnikateľské prostredie

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kvalita regulácie biznis prostredia	SK	1,00	0,79	0,89	0,83	0,81	1,01	0,78	
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	1,21	1,15	1,14	1,15	1,15	1,19	1,12	
Dĺžka súdneho konania (obchodné vzťahy)	SK	565	775	775	775	775	775	775	
počet dní, Svetová banka	priemer krajín EÚ	587	649	639	645	645	645	645	
Náklady na súdne konanie (obchodné vzťahy)	SK	30,6	30,6	30,6	30,4	20,5	20,5	20,5	
% z nárokovateľnej sumy, Svetová banka	priemer krajín EÚ	20,7	20,7	20,6	20,8	20,3	20,3	20,3	
Insolvenčné konanie	SK	4	4	4	4	4	4	4	
počet rokov, Svetová banka	priemer krajín EÚ	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Náklady na insolvenčné konanie	SK	18	18	18	18	18	18	18	
% dlhu, Svetová banka	priemer krajín EÚ	10,9	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6	
Rozbeh podnikania	SK	28,5	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5	21,5	
počet dní, Svetová banka	priemer krajín EÚ	17,8	14,4	13,2	12,7	12,4	13,3	12,2	
Náklady na rozbeh podnikania	SK	2,0	1,5	1,5	1,1	1,1	1,0	1,0	
% priemerného príjmu, Svetová banka	priemer krajín EÚ	5,9	4,6	4,3	4,2	3,7	3,5	3,2	
Digitálne služby verejnej správy	SK			37	39	42	46	50	54
skóre (0 - 100), Európska komisia	priemer krajín EÚ			47	51	55	59	63	69
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kvalita regulácie biznis prostredia		-0,51	-0,77	-0,51	-0,65	-0,72	-0,43	-0,71	
Dĺžka súdneho konania (obchodné vzťahy)		0,08	-0,41	-0,47	-0,43	-0,43	-0,43	-0,43	
Náklady na súdne konanie (obchodné vzťahy)		-1,54	-1,72	-1,75	-1,66	-0,03	-0,03	-0,04	
Insolvenčné konanie		-1,46	-2,00	-1,98	-1,98	-1,98	-1,98	-1,98	
Náklady na insolvenčné konanie		-1,45	-1,56	-1,56	-1,56	-1,56	-1,56	-1,56	
Rozbeh podnikania		-0,83	-1,27	-1,38	-1,52	-1,63	-1,37	-1,09	
Náklady na rozbeh podnikania		0,65	0,67	0,62	0,72	0,64	0,64	0,62	
Digitálne služby verejnej správy				-0,74	-0,82	-0,86	-0,86	-0,83	-0,90

Tabuľka 8 Kvalita inštitúcií

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sloboda prejavu, združovania, médií	SK	0,91	0,97	0,96	0,91	0,84	0,86	0,88
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	1,10	1,10	1,08	1,07	1,05	1,05	1,07
Politická stabilita	SK	1,05	0,87	0,72	0,91	0,74	0,67	0,64
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	0,76	0,69	0,67	0,70	0,69	0,72	0,71
Kvalita verejných služieb	SK	0,79	0,77	0,83	0,70	0,62	0,59	0,54
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	1,12	1,11	1,09	1,08	1,07	1,05	1,03
Vymožitelnosť práva	SK	0,57	0,49	0,63	0,54	0,50	0,53	0,68
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	1,13	1,12	1,09	1,08	1,07	1,08	1,07
Kontrola korupcie	SK	0,25	0,14	0,19	0,13	0,26	0,22	0,44
skóre (od -2,5 do +2,5), Svetová banka	priemer krajín EÚ	0,99	0,98	0,98	0,95	0,96	0,96	0,99
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sloboda prejavu, združovania, médií		-0,59	-0,39	-0,33	-0,46	-0,56	-0,50	-0,51
Politická stabilita		0,70	0,48	0,13	0,57	0,15	-0,17	-0,25
Kvalita verejných služieb		-0,55	-0,62	-0,48	-0,69	-0,81	-0,85	-0,83
Vymožitelnosť práva		-0,92	-0,95	-0,76	-0,91	-0,94	-0,93	-0,65
Kontrola korupcie		-0,90	-1,06	-1,01	-1,08	-0,88	-0,94	-0,71

Tabuľka 9 Charakteristiky trhu práce

Katégoria	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Miera zamestnanosti	SK	60,4	64,5	66,7	68,1	69,5	70,4	69,5	69,4
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	62,7	65,0	66,0	67,5	68,8	69,7	68,7	69,8
Doplnkové indikátory	Miera participácie	SK	70,5	72,9	73,9	74,1	74,4	74,7	74,5	74,6
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	70,1	72,2	72,6	73,3	73,9	74,3	73,9	74,9
	Odpracované hodiny na zamestnanca	SK	1 805	1 754	1 740	1 714	1 704	1 692	1 572	
	počet hodín/rok, OECD	priemer krajín OECD	1 722	1 713	1 715	1 704	1 699	1 689	1 602	
	Miera zamestnanosti starších, 55 – 64 r.	SK	41,5	48,3	50,5	54,6	55,9	58,8	60,2	60,6
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	44,6	50,3	52,4	54,7	56,9	58,4	59,0	60,6
	Miera zamestnanosti žien	SK	56,0	59,9	62,4	64,5	65,5	66,8	66,1	65,6
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	57,6	60,3	61,4	62,9	64,2	65,1	64,2	65,5
	Čiastočné úväzky	SK	2,6	4,1	4,1	4,1	3,4	3,2	3,2	3,1
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	13,3	14,1	14,1	13,9	13,6	13,5	13,1	13,2
	Miera zamestnanosti mladých, 15 – 24 r.	SK	20,8	23,4	25,3	27,0	27,6	25,0	22,8	20,8
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	31,3	31,4	32,1	33,2	34,1	34,3	31,6	32,6
	Mladí, ktorí nepracujú ani sa nevytvárajú (veková skupina 15 – 24 rokov)	SK	14,1	13,7	12,3	12,1	10,2	10,3	10,7	11,0
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	12,2	11,8	11,1	10,4	9,6	9,4	10,2	10,0
	Miera zamestnanosti obyvateľstva so vzdelaním nedosahujúcim vyššiu strednú úroveň	SK	10,6	13,9	15,2	16,5	16,2	15,9	13,9	13,7
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	38,0	38,4	38,7	39,6	40,6	40,9	39,4	40,0
	Dlhodobá nezamestnanosť	SK	10,6	8,8	6,8	5,8	4,6	3,8	3,7	3,9
	miera v %, Eurostat	priemer krajín EÚ	4,5	5,0	4,3	3,6	2,9	2,4	2,3	2,5
Vzdelávanie dospelých	SK	3,1	3,1	2,9	3,4	4,0	3,6	2,8	4,8	
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	9,4	10,6	10,7	11,2	11,4	11,7	10,1	12,6	

Tabuľka 9 Charakteristiky trhu práce (pokračovanie)

Kategória	Skóre	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Miera zamestnanosti	-0,38	-0,07	0,11	0,10	0,11	0,12	0,14	-0,08
Doplnkové indikátory	Miera participácie	0,07	0,14	0,26	0,17	0,11	0,07	0,11	-0,05
	Odpracované hodiny na zamestnanca	0,39	0,19	0,12	0,05	0,03	0,01	-0,16	
	Miera zamestnanosti starších, 55 – 64 r.	-0,33	-0,20	-0,19	-0,01	-0,10	0,04	0,12	0,00
	Miera zamestnanosti žien	-0,20	-0,05	0,12	0,20	0,17	0,23	0,25	0,02
	Čiastočné úväzky	-1,22	-1,09	-1,08	-1,06	-1,09	-1,09	-1,10	-1,09
	Miera zamestnanosti mladých, 15 – 24 r.	-0,82	-0,61	-0,52	-0,49	-0,50	-0,71	-0,67	-0,88
	Mladí, ktorí nepracujú ani sa nevytvárajú (veková skupina 15 – 24 rokov)	-0,43	-0,43	-0,29	-0,43	-0,16	-0,28	-0,16	-0,30
	Miera zamestnanosti obyvateľstva so vzdelaním nedosahujúcim vyššiu strednú úroveň	-2,12	-2,15	-2,02	-1,98	-2,01	-2,07	-2,06	-2,17
	Dlhodobá nezamestnanosť	-2,36	-1,09	-0,83	-0,82	-0,72	-0,64	-0,69	-0,76
Vzdelávanie dospelých	-0,83	-0,92	-0,99	-0,99	-0,95	-0,96	-1,00	-0,94	

Tabuľka 10 PISA – Program medzinárodného hodnotenia žiakov

Indikátor		2006	2009	2012	2015	2018
Čitateľská gramotnosť	SK	466	477	463	453	458
skóre, OECD	priemer krajín OECD	485	491	493	490	487
Prírodovedná gramotnosť	SK	488	490	471	461	464
skóre, OECD	priemer krajín OECD	495	498	498	491	489
Matematická gramotnosť	SK	492	497	482	475	486
skóre, OECD	priemer krajín OECD	490	492	490	487	489
Skóre		2006	2009	2012	2015	2018
Čitateľská gramotnosť		-0,56	-0,52	-1,10	-1,43	-1,14
Prírodovedná gramotnosť		-0,18	-0,23	-0,84	-1,00	-0,93
Matematická gramotnosť		0,04	0,15	-0,25	-0,37	-0,10

Tabuľka 11 Kvalita ľudského kapitálu

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dĺžka vzdelávania	SK	11,6	12,5	12,6	12,6	12,6	12,7		
roky, UNDP	priemer krajín EÚ	11,4	11,8	11,9	12,0	12,0	12,0		
Predčasné ukončenie vzdelávania	SK	4,7	6,9	7,4	9,3	8,6	8,3	7,6	7,8
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	12,0	9,7	9,3	9,3	9,0	8,9	8,7	8,2
Účasť na vzdelávaní v ranom detstve	SK	76,9	78,4	76,5	78,2	82,2	82,6	83,2	
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	89,9	92,1	92,3	92,7	92,9	93,4	93,8	
Populácia s minimálne vyšším stredným vzdelaním	SK	91,0	91,4	91,9	91,4	91,7	91,4	92,7	93,3
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	74,7	78,6	79,4	80,0	80,7	81,4	82,3	83,0
Populácia s VŠ vzdelaním	SK	17,3	21,1	22,0	23,1	24,6	25,8	26,8	27,9
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	26,2	31,0	31,7	32,5	33,5	34,4	35,5	36,6
Prekvalifikovaní na pracovnom mieste	SK	10,0	21,3	21,2	22,2	23,7	22,6	22,5	
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	17,0	20,0	20,0	20,1	20,4	20,4	19,7	
Pracujúci mimo vyštudovaného odboru	SK	10,0	21,3	21,2	22,2	23,7	22,6	22,5	
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	17,0	20,0	20,0	20,1	20,4	20,4	19,7	
Miera zamestnanosti čerstvých absolventov	SK	69,4	75,2	79,6	81,5	83,4	83,9	82,8	79,5
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	76,5	75,9	78,2	79,7	81,8	82,1	79,5	80,1
Verejné výdavky na vzdelanie a starostlivosť v ranom detstve	SK	105	147	160	179				
USD v stálych cenách (parita kúpnej sily) na hlavu, OECD	priemer krajín EÚ	251	290	297	312				
Pripojenie na internet, všetky domácnosti	SK	67,0	79,0	81,0	81,0	81,0	82,0	86,0	90,0
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	66,2	79,9	82,1	84,1	85,9	87,9	89,6	91,8
Pripojenie na internet, domácnosti s deťmi	SK	86,0	96,0	96,0	97,0	95,0	96,0	92,0	97,0
%, Eurostat	priemer krajín EÚ	84,4	94,4	95,7	96,6	97,0	97,6	98,0	98,8
Digitálne zručnosti	SK			39,4	40,3	43,8	44,2	42,6	43,8
skóre (0 - 100), Európska komisia	priemer krajín EÚ			44,5	45,1	46,3	47,0	47,9	48,5
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dĺžka vzdelávania		0,10	0,58	0,60	0,61	0,61	0,61		
Predčasné ukončenie vzdelávania		1,15	0,65	0,45	-0,01	0,11	0,16	0,31	0,13
Účasť na vzdelávaní v ranom detstve		-1,43	-2,03	-2,40	-2,57	-1,71	-1,93	-1,96	
Populácia s minimálne vyšším stredným vzdelaním		1,02	0,99	1,00	0,94	0,95	0,90	0,98	1,03
Populácia s VŠ vzdelaním		-1,09	-1,24	-1,19	-1,15	-1,07	-1,02	-1,01	-0,97
Prekvalifikovaní na pracovnom mieste		1,00	-0,19	-0,17	-0,29	-0,47	-0,31	-0,39	
Pracujúci mimo vyštudovaného odboru		1,00	-0,19	-0,17	-0,29	-0,47	-0,31	-0,39	
Miera zamestnanosti čerstvých absolventov		-0,76	-0,06	0,13	0,18	0,18	0,21	0,39	-0,07
Verejné výdavky na vzdelanie a starostlivosť v ranom detstve		-0,76	-0,65	-0,61	-0,57				
Pripojenie na internet, všetky domácnosti		0,06	-0,09	-0,12	-0,38	-0,80	-1,04	-0,73	-0,45
Pripojenie na internet, domácnosti s deťmi		0,13	0,33	0,08	0,13	-0,81	-0,81	-3,36	-1,83
Digitálne zručnosti				-0,57	-0,53	-0,27	-0,29	-0,55	-0,49

5.2 Ekonomická zraniteľnosť

Tabuľka 12 Vnútna rovnováha

Kategória	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkové indikátory	Produkčná medzera	SK	0,0	-0,3	-0,3	0,8	2,5	2,9	-2,7	-1,1
	% pot. HDP, Ameco	priemer krajín EÚ	-2,7	-1,6	-0,9	0,7	1,4	1,8	-4,9	-1,3
	Dlh súkromného sektora	SK	65,4	80,4	88,2	90,0	91,9	92,1	95,3	
	% HDP, Eurostat	priemer krajín EÚ	152,9	147,5	144,8	138,8	135,1	132,1	139,0	
	Zlyhané úvery	SK		4,4	4,6	3,7	3,2	2,9	2,5	2,0
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ		10,4	9,1	7,5	5,9	4,9	4,1	2,7
Doplnkové indikátory	Nový dlh súkromnému sektoru	SK	23,5	15,0	19,2	19,2	21,5	16,6	15,3	
	% HDP za posledné 3 roky, Eurostat	priemer krajín EÚ	18,1	5,1	6,7	8,7	10,0	10,9	12,6	
	3-ročný reálny rast cien nehnuteľností	SK	-6,5	6,6	14,6	17,9	17,3	16,4	19,6	17,4
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	-11,3	3,4	9,7	12,1	13,1	12,8	13,6	16,0
	Finančná páka bankového sektora	SK	10,4	9,0	9,2	9,3	9,5	9,6	9,7	10,4
	pomer aktív k vlastnému imaniu, Eurostat	priemer krajín EÚ	15,4	12,3	12,2	11,6	11,7	11,9	12,5	12,9
	Vystavenie bankového sektora voči domácemu vládnomu dlhu	SK	18,7	14,3	12,7	10,2	9,5	8,9	10,3	10,8
	% HDP, ECB, vlastné výpočty	priemer krajín EÚ	15,7	15,7	14,7	13,4	13,0	12,2	14,5	13,2
	Ziskovosť bankového sektora (ROE)	SK	8,6	6,6	3,7	5,9	6,4	5,0	4,3	5,8
	%, ECB	priemer krajín EÚ	-2,4	4,4	6,3	6,6	8,1	7,3	3,3	7,0
Kategória	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkové indikátory	Produkčná medzera		1,00	0,77	0,51	0,37	-0,26	-0,25	0,91	0,40
	Dlh súkromného sektora		1,35	0,84	0,74	0,69	0,64	0,60	0,65	
	Zlyhané úvery			0,56	0,43	0,40	0,34	0,29	0,33	0,39
Doplnkové indikátory	Nový dlh súkromnému sektoru		-0,31	-0,57	-0,92	-0,88	-0,95	-0,57	-0,18	
	3-ročný reálny rast cien nehnuteľností		-0,32	-0,26	-0,42	-0,59	-0,48	-0,42	-0,73	-0,14
	Finančná páka bankového sektora		0,97	0,88	0,84	0,68	0,67	0,73	0,91	0,87
	Vystavenie bankového sektora voči domácemu vládnomu dlhu		-0,38	0,16	0,25	0,42	0,43	0,43	0,48	0,30
	Ziskovosť bankového sektora (ROE)		0,32	0,27	-0,38	-0,13	-0,38	-0,57	0,20	-0,19

Poznámka: V prípade produkčnej medzery bolo skóre vypočítané z jej absolútnej hodnoty. Ukazovatele za bankový sektor zahŕňajú aj pobočky zahraničných bánk.

Tabuľka 13 Vonkajšia rovnováha

Kategória	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkové indikátory	Reálny efektívny kurz (PPI deflovaný)	SK	2,7	-3,1	-5,1	-5,2	-0,8	-0,1	1,2	-1,9
	3-ročný rast v %, ECB	priemer krajín EÚ	-0,9	-2,7	-3,3	-2,4	2,4	1,3	0,6	0,8
	Nominálne jednotkové náklady práce	SK	8,4	2,4	4,0	7,7	11,6	14,3	16,4	14,3
	3-ročný rast v %, Eurostat	priemer krajín EÚ	9,6	1,8	2,6	4,0	7,3	8,4	12,1	9,0
Doplnkové indikátory	Trhové podiely vývozu	SK	3,8	3,9	7,1	4,9	2,1	1,3	7,5	-2,8
	5-ročná zmena v %, Eurostat	priemer krajín EÚ	0,3	0,2	5,3	12,2	10,6	9,8	11,6	6,3
	Výmenné relácie	SK	-5,9	-3,2	-2,3	-1,6	-1,7	-2,0	-2,2	-2,6
	5-ročná zmena v %, Eurostat	priemer krajín EÚ	1,3	1,4	3,2	3,5	2,5	2,2	1,8	-0,2
	Bilancia bežného účtu	SK	-4,8	0,3	-1,2	-2,2	-2,3	-2,5	-1,7	-1,7
	3-ročný priemer v %, Eurostat	priemer krajín EÚ	-2,5	1,7	1,7	1,8	1,7	1,6	1,3	1,0
	Čistá investičná pozícia	SK	-11	-14	-15	-15	-17	-14	-15	-14,8
	% HDP, Eurostat	priemer krajín EÚ	-90	-162	-155	-160	-148	-161	-165	-215,8
	Čistý zahraničný dlh	SK	20	29	29	32	34	32	31	31,3
% HDP, Eurostat	priemer krajín EÚ	-95	-31	-39	-44	-47	-73	-82	-84,1	
Kategória	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkové indikátory	Reálny efektívny kurz (PPI deflovaný)		-0,99	0,07	0,37	0,93	1,19	0,39	-0,21	0,79
	Nominálne jednotkové náklady práce		0,15	-0,07	-0,21	-0,51	-0,58	-0,86	-0,68	-0,86
Doplnkové indikátory	Trhové podiely vývozu		0,19	0,29	0,12	-0,46	-0,52	-0,55	-0,29	-0,70
	Výmenné relácie		-1,17	-2,25	-2,13	-2,03	-1,77	-1,64	-1,19	-0,68
	Bilancia bežného účtu		-0,43	-0,49	-0,99	-1,30	-1,19	-1,07	-0,75	-0,68
	Čistá investičná pozícia		0,23	0,21	0,20	0,20	0,19	0,19	0,18	0,22
	Čistý zahraničný dlh		-0,21	-0,17	-0,19	-0,21	-0,22	-0,23	-0,22	-0,23

Poznámka: Pozitívna hodnota rastu reálneho efektívneho kurzu vyjadruje posilňovanie kurzu.

Tabuľka 14 Fiškálna udržateľnosť

Kategória	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Udržateľnosť verejných financií (S2)	SK	10,4	3,5	2,4	2,4	2,5	3,8	7,7	10,6
	% HDP, EK	priemer krajín EÚ	6,8	2,2	2,1	1,9	2,3	2,4	2,4	3,8
Doplnkové indikátory	Verejný dlh	SK	40,8	51,8	52,4	51,6	49,6	48,1	59,7	63,1
	% HDP, Eurostat	priemer krajín EÚ	60,5	70,9	70,1	67,3	65,4	63,1	75,4	72,8
	Verejný dlh so splatnosťou kratšou ako jeden rok	SK	4,7	3,6	4,5	2,1	3,4	3,8	3,7	3,9
	% HDP, ECB	priemer krajín EÚ	11,5	11,4	11,7	10,3	10,9	10,4	12,7	11,8
	Verejný dlh so splatnosťou 1 - 5 rokov	SK	17,3	16,6	12,6	9,9	12,3	11,8	17,5	19,7
	% HDP, ECB	priemer krajín EÚ	22,9	22,7	22,8	21,6	20,5	20,2	24,0	22,9
	Výnosy 10-ročných vládnych dlhopisov	SK	3,9	0,9	0,5	0,9	0,9	0,3	0,0	-0,1
	%, Eurostat	priemer krajín EÚ	4,8	1,9	1,6	1,6	1,5	0,8	0,4	0,5
Kategória	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Udržateľnosť verejných financií (S2)		-0,87	-0,66	-0,15	-0,26	-0,07	-0,55	-1,83	-1,88
Doplnkové indikátory	Verejný dlh		0,60	0,50	0,46	0,41	0,40	0,39	0,36	0,24
	Verejný dlh so splatnosťou kratšou ako jeden rok		0,78	0,94	0,85	1,02	0,90	0,86	0,97	0,94
	Verejný dlh so splatnosťou 1 - 5 rokov		0,46	0,59	0,97	1,13	0,76	0,77	0,54	0,27
	Výnosy 10-ročných vládnych dlhopisov		0,47	0,53	0,58	0,48	0,52	0,52	0,51	0,59

5.3 Sociálna inklúzia

Tabuľka 15 Riziko chudoby podľa ekonomickej aktivity a riziko materiálnej deprivácie

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Riziko chudoby – populácia	SK	19,6	18,4	18,1	16,3	16,3	16,4	14,8
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	24,0	24,4	23,8	22,8	21,7	21,1	20,7
Riziko chudoby – zamestnaní	SK	11,1	9,9	10,1	9,0	8,4	7,4	7,4
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	13,4	12,7	12,3	11,8	10,8	10,4	10,3
Riziko chudoby – bez zamestnania	SK	29,2	25,8	25,4	23,3	23,2	25,7	23,1
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	35,7	35,5	35,3	34,5	34,0	33,6	33,4
Riziko chudoby – dôchodcovia	SK	18,6	13,6	13,1	12,8	12,2	14,4	13,3
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	24,1	21,5	22,0	22,2	22,6	22,8	22,8
Riziko chudoby – dôchodcovia – 18 – 59 rokov	SK	54,2	44,7	42,9	22,0	12,8	18,8	19,6
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	57,2	57,9	58,6	54,3	52,8	53,6	56,5
Materiálna deprivácia	SK	-	16,8	15,5	13,5	12,3	11,4	9,7
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	-	18,9	17,2	15,8	14,2	13,1	12,3
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Riziko chudoby – populácia		0,53	0,85	0,81	0,97	0,97	0,89	1,18
Riziko chudoby – zamestnaní		0,29	0,48	0,36	0,48	0,53	0,70	0,74
Riziko chudoby – bez zamestnania		0,69	1,17	1,20	1,30	1,25	0,98	1,33
Riziko chudoby – dôchodcovia		0,44	0,69	0,78	0,79	0,82	0,67	0,81
Riziko chudoby – dôchodcovia – 18 – 59 rokov		0,30	1,36	1,83	3,13	3,02	2,84	2,63
Materiálna deprivácia		-	0,16	0,14	0,20	0,19	0,18	0,30

Tabuľka 16 Riziko chudoby podľa typu domácnosti

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Riziko chudoby – 1 dospelý mladší ako 65 rokov	SK	38,2	28,3	28,7	30,7	27,9	30,8	26,7
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	40,6	39,6	38,5	38,1	35,9	34,6	33,9
Riziko chudoby – 1 dospelý starší ako 65 rokov	SK	26,8	18,9	16,6	17,7	19,7	28,2	33,3
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	34,1	32,3	33,2	34,1	35,8	36,4	37,4
Riziko chudoby – 1 dospelý so závislým dieťaťom	SK	44,1	39,1	40,7	45,0	45,7	40,1	38,8
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	50,1	47,8	47,7	45,9	44,6	41,9	40,8
Riziko chudoby – 2 dospelí s 1 závislým dieťaťom	SK	17,7	12,5	12,3	12,3	14,2	11,9	13,5
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	19,2	18,2	17,4	16,6	15,4	14,9	13,8
Riziko chudoby – 2 dospelí s 2 závislými deťmi	SK	13,4	18,5	17,3	15,7	16,3	11,7	12,1
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	19,7	18,2	17,7	16,3	15,0	14,2	14,5
Riziko chudoby – 2 dospelí s 3 a viac závislými deťmi	SK	33,7	37,9	37,7	35,4	37,7	38,0	39,0
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	33,9	35,2	33,9	31,8	29,0	28,9	29,6

Tabuľka 16 Riziko chudoby podľa typu domácnosti (pokračovanie)

Skóre	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Riziko chudoby – 1 dospelý mladší ako 65 rokov	0,26	1,68	1,43	1,10	1,12	0,68	1,22
Riziko chudoby – 1 dospelý starší ako 65 rokov	0,42	0,71	0,87	0,86	0,83	0,44	0,23
Riziko chudoby – 1 dospelý so závislým dieťaťom	0,56	1,13	0,76	0,13	-0,18	0,26	0,29
Riziko chudoby – 2 dospelí s 1 závislým dieťaťom	0,17	0,90	0,75	0,71	0,25	0,61	0,12
Riziko chudoby – 2 dospelí s 2 závislými deťmi	0,66	-0,04	0,04	0,08	-0,18	0,39	0,40
Riziko chudoby – 2 dospelí s 3 a viac závislými deťmi	0,01	-0,16	-0,22	-0,22	-0,72	-0,68	-0,67

Tabuľka 17 Výdavky na sociálnu inklúziu

Indikátor		2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Výdavky na sociálnu ochranu	SK	18,1	18,5	18,0	18,4	18,2	18,0	17,9
<i>percent HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	24,2	23,7	23,2	23,1	22,6	22,5	22,6
Výdavky na starobu	SK	6,6	7,3	7,1	7,2	7,2	7,1	7,1
<i>percent HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	9,2	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,2
Výdavky na ŽZP	SK	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6	1,5	1,5
<i>percent HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,0	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7
Výdavky na rodinnú politiku	SK	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6
<i>percent HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,2	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
Výdavky na nezamestnanosť	SK	1,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
<i>percent HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	1,4	1,2	1,1	1,1	0,9	0,9	0,9
Skóre		2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Výdavky na sociálnu ochranu		-1,12	-0,84	-0,83	-0,76	-0,72	-0,74	-0,78
Výdavky na starobu		-1,25	-0,91	-0,87	-0,84	-0,79	-0,81	-0,81
Výdavky na ŽZP		-0,53	-0,33	-0,26	-0,22	-0,17	-0,25	-0,25
Výdavky na rodinnú politiku		-0,51	-0,28	-0,42	-0,43	-0,46	-0,63	-0,49
Výdavky na nezamestnanosť		-0,46	-0,82	-0,81	-0,82	-0,78	-0,74	-0,69

Tabuľka 18 Príjmová nerovnosť

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GINI koeficient	SK	25,9	23,7	24,3	23,2	20,9	22,8	20,9
<i>koeficient, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	29,7	30,3	30,1	29,9	29,7	29,7	29,4
Podiel príjmu 80/20 percentilu	SK	3,8	3,5	3,6	3,5	3,0	3,3	3,0
<i>koeficient, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	4,8	5,1	5,0	4,9	4,9	4,8	4,7
Podiel príjmu 80/50 percentilu	SK	2,0	1,8	1,8	1,7	1,6	1,7	1,6
<i>koeficient, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1
Podiel príjmu 50/20 percentilu	SK	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	2,0	1,9
<i>koeficient, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,2	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GINI koeficient		1,00	1,56	1,52	1,65	2,07	1,69	2,12
Podiel príjmu 80/20 percentilu		0,91	1,10	1,08	1,14	1,46	1,22	1,48
Podiel príjmu 80/50 percentilu		0,91	1,71	1,66	1,74	2,00	1,72	2,09
Podiel príjmu 50/20 percentilu		0,79	0,62	0,62	0,59	1,04	0,74	0,97

Tabuľka 19 Rozdiel v príjme pohlaví

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rozdiel v príjme pohlaví	SK	19,6	19,8	19,0	19,9	19,7	18,1	15,5
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	14,3	14,7	14,4	13,7	12,5	12,5	11,5
Rozdiel v príjme pohlaví – 25 – 34 rokov	SK	16,2	14,5	13,4	15,7	15,9	14,1	11,5
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	6,8	8,4	8,5	8,9	8,9	9,5	8,9
Rozdiel v príjme pohlaví – 35 – 44 rokov	SK	27,5	24,6	24,2	24,4	24,0	22,3	20,1
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	15,0	14,9	14,5	14,3	13,9	13,5	12,7
Rozdiel v príjme pohlaví – 45 – 54 rokov	SK	21,5	22,2	22,0	22,5	22,1	20,6	17,7
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	16,4	16,3	15,8	15,7	15,1	14,3	13,4
Rozdiel v príjme pohlaví – 55 – 64 rokov	SK	13,5	17,6	16,8	17,1	17,3	16,3	13,1
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	15,5	14,7	13,5	13,4	13,8	11,4	10,4
Rozdiel v príjme pohlaví – viac ako 65 rokov	SK	6,7	20,5	20,6	24,4	14,9	11,7	12,7
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	19,0	19,8	17,8	16,4	16,2	12,5	12,2
Rozdiel v príjme pohlaví – menej ako 25 rokov	SK	7,3	12,3	11,1	12,8	12,3	10,4	6,9
<i>percent, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,5	6,2	6,2	6,6	5,7	6,3	6,2
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rozdiel v príjme pohlaví		-0,84	-1,03	-0,97	-1,12	-1,38	-1,01	-0,69
Rozdiel v príjme pohlaví – 25 – 34 rokov		-1,57	-1,19	-1,01	-1,40	-1,16	-0,96	-0,54
Rozdiel v príjme pohlaví – 35 – 44 rokov		-1,76	-1,53	-1,60	-1,65	-1,44	-1,43	-1,21
Rozdiel v príjme pohlaví – 45 – 54 rokov		-0,69	-0,95	-1,03	-1,14	-1,06	-1,05	-0,70
Rozdiel v príjme pohlaví – 55 – 64 rokov		0,19	-0,40	-0,45	-0,54	-0,47	-0,70	-0,37
Rozdiel v príjme pohlaví – viac ako 65 rokov		0,83	-0,05	-0,19	-0,49	0,10	0,06	-0,04
Rozdiel v príjme pohlaví – menej ako 25 rokov		-0,88	-1,30	-1,08	-1,43	-1,30	-1,03	-0,17

5.4 Zdravie

Tabuľka 20 Výsledkové indikátory zdravia

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stredná dĺžka života pri narodení	SK	75,6	76,7	77,3	77,3	77,4	77,8	77,0	74,8
<i>v rokoch, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	78,7	79,7	80,0	80,0	80,2	80,5	79,7	79,2
Úmrtnosť odvrátiteľná prevenciou	SK		258	244	239	241,3	231,1		
<i>počet na 100-tis. obyv., Eurostat</i>	priemer krajín EÚ		192	188	184	184,2	177,4		
Úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou	SK		177	168	174	165,3	163,5		
<i>počet na 100-tis. obyv., Eurostat</i>	priemer krajín EÚ		114	111	109	109,4	106,1		
Dojčenská úmrtnosť	SK	5,7	5,1	5,4	4,5	5,0	5,1	5,1	
<i>na tisíc živých pôrodov, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	4,2	3,6	3,7	3,5	3,4	3,5	3,2	
Podiel novorodencov s nízkou hmotnosťou	SK	9,0	7,7	7,5	7,5	7,3	7,5	7,3	
<i>%, OECD</i>	priemer krajín OECD	6,5	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6		

Tabuľka 20 Výsledkové indikátory zdravia (pokračovanie)

Skóre	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stredná dĺžka života pri narodení	-1,02	-1,05	-0,95	-0,98	-0,99	-0,97	-0,93	-1,16
Úmrtnosť odvrátiteľná prevenciou		-0,87	-0,77	-0,78	-0,80	-0,79		
Úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou		-1,21	-1,14	-1,32	-1,15	-1,17		
Dojčenská úmrtnosť	-0,81	-1,08	-1,21	-0,76	-1,34	-1,33	-1,82	
Podiel novorodencov s nízkou hmotnosťou	-1,53	-0,71	-0,60	-0,59	-0,48	-0,54		

Tabuľka 21 Zdroje zdravotného systému

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019
Výdavky na zdrav. starostlivosť	SK		6,8	7,0	6,8	6,7	7,0
% HDP, Eurostat	priemer krajín EÚ	9,1	8,3	8,3	8,2	8,2	8,3
Výdavky na zdrav. starostlivosť na obyv.	SK		1 604	1 506	1 434	1 464	1 565
eur v PKS, Eurostat	priemer krajín EÚ	2 408	2 456	2 460	2 462	2 553	2 661
Počet obyvateľov na nemocničné lôžko	SK	155	174	173	172	176	174
Eurostat	priemer krajín EÚ	207	221	224	228	230	233
Počet obyvateľov na lekára	SK	298	290	288	292	284	280
Eurostat	priemer krajín EÚ	304	281	274	269	254	254
Počet obyvateľov na zdravotnú sestru	SK	165	176	174	177	175	174
Eurostat	priemer krajín EÚ	133	132	130	128	126	136
Počet vyšetrení CT	SK	90	156	162	154	155	160
na 1 000 obyvateľov, OECD	priemer krajín OECD	110	132	137	142	149	154
Počet vyšetrení MRI	SK	34	57	61	63	70	74
na 1 000 obyvateľov, OECD	priemer krajín OECD	46	66	69	72	76	77
Počet vyšetrení na jeden CT skener	SK	6 371	8 734	9 375	8 905	8 451	9 005
OECD	priemer krajín OECD	6 198	6 342	6 382	6 541	6 666	7 175
Počet vyšetrení na jeden MRI skener	SK	4 875	6 415	6 808	6 585	7 282	7 728
OECD	priemer krajín OECD	4 384	4 512	5 324	5 197	5 192	5 181
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019
Výdavky na zdrav. starostlivosť			-0,81	-0,72	-0,75	-0,81	-0,70
Výdavky na zdrav. starostlivosť na obyv.			-0,80	-0,92	-0,98	-1,02	-1,00
Počet obyvateľov na nemocničné lôžko		0,72	0,57	0,60	0,64	0,61	0,65
Počet obyvateľov na lekára		0,10	-0,17	-0,28	-0,45	-0,75	-0,66
Počet obyvateľov na zdravotnú sestru		-0,63	-0,89	-0,92	-1,01	-1,02	-0,81
Počet vyšetrení CT		-0,35	0,45	0,45	0,21	0,10	0,10
Počet vyšetrení MRI		-0,44	-0,29	-0,24	-0,28	-0,19	-0,11
Počet vyšetrení na jeden CT skener		0,05	0,75	0,91	0,70	0,52	0,49
Počet vyšetrení na jeden MRI skener		0,24	0,97	0,33	0,36	0,84	1,24

Tabuľka 22 Vybrané indikátory kvality zdravotnej starostlivosti

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reportovaná nenaplnená potreba ZS	SK	1,7	2,1	2,3	2,4	2,6	2,7	3,2
% , Eurostat	priemer krajín EÚ	3,6	3,5	3,2	2,5	2,7	2,5	2,3
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na infarkt	SK	8,0	6,3	5,8	5,9	6,3	6,3	6,5
na 100 pacientov, OECD	priemer krajín OECD	7,8	7,2	7,2	7,1	5,9	6,0	7,4
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na ischemickú mozgovú príhodu	SK	11,5	9,4	8,8	9,0	8,9	8,6	9,0
na 100 pacientov, OECD	priemer krajín OECD	9,0	8,7	8,5	8,3	7,7	7,8	10,0
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na hemoragickú mozgovú príhodu	SK	30,8	28,8	25,5	26,9	25,4	24,0	27,9
na 100 pacientov, OECD	priemer krajín OECD	24,2	23,2	24,4	23,2	22,9	22,7	26,9
5-ročná pravdepodobnosť prežitia rakoviny prsníka ¹⁾	SK	76,6	75,5					
% , OECD	priemer krajín OECD	83,3	84,3					
5-ročná pravdepodobnosť prežitia rakoviny pľúc ¹⁾	SK	10,5	11,2					
% , OECD	priemer krajín OECD	15,3	17,1					
Očkovanie detí na osýpky	SK	98,0	95,0	95,0	96,0	96,0		
% , OECD	priemer krajín OECD	93,5	94,8	94,6	94,4	94,8		
Očkovanie detí na zášrkt, tetanus a čierny kašeľ	SK	99,1	96,0	96,4	96,4	96,5		
% , OECD	priemer krajín OECD	94,9	95,1	95,1	95,0	94,8		
Očkovanie detí na hepatitídu B	SK	99,0	96,0	96,0	96,0	97,0		
% , OECD	priemer krajín OECD	88,6	91,4	92,3	90,6	91,0		
Očkovanie ľudí nad 65 rokov na chrípku	SK	23,8	13,8	13,3	13,0	12,5	11,5	
% , OECD	priemer krajín OECD	45,3	43,0	42,4	44,2	46,0	44,8	
Preventívne prehliadky na rakovinu prsníka	SK	32,7	30,4	30,8	30,7	30,4	31,0	
% žien vo veku 50 - 69 rokov, OECD	priemer krajín OECD	58,7	57,1	58,2	57,9	58,8	58,5	
Preventívne prehliadky na rakovinu krčka maternice	SK	48,5	48,3	46,0	46,2	45,6	46,1	
% žien vo veku 20 - 69 rokov, OECD	priemer krajín OECD	56,8	59,6	59,1	59,5	59,0	58,0	
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Reportovaná nenaplnená potreba ZS		0,50	0,37	0,23	0,03	0,03	-0,07	-0,31
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na infarkt		-0,05	0,20	0,29	0,27	-0,17	-0,10	0,24
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na ischemickú mozgovú príhodu		-0,69	-0,17	-0,07	-0,17	-0,33	-0,24	0,20
30-denná úmrtnosť po prijatí do nemocnice na hemoragickú mozgovú príhodu		-0,90	-0,76	-0,17	-0,58	-0,33	-0,20	-0,10
5-ročná pravdepodobnosť prežitia rakoviny prsníka ¹⁾		-1,33	-1,73					
5-ročná pravdepodobnosť prežitia rakoviny pľúc ¹⁾		-1,05	-1,12					
Očkovanie detí na osýpky		1,03	0,05	0,16	0,41	0,42		
Očkovanie detí na zášrkt, tetanus a čierny kašeľ		1,13	0,33	0,43	0,47	0,55		
Očkovanie detí na hepatitídu B		0,63	0,50	0,51	0,55	0,64		
Očkovanie ľudí nad 65 rokov na chrípku		-0,92	-1,33	-1,31	-1,49	-1,63	-1,58	
Preventívne prehliadky na rakovinu prsníka		-1,37	-1,61	-1,64	-1,89	-1,87	-1,82	
Preventívne prehliadky na rakovinu krčka maternice		-0,49	-0,76	-0,93	-1,03	-1,01	-0,83	

Poznámka: 1) Hodnota za rok 2015 predstavuje obdobie 2010 - 2014. Za rok 2010 bola použitá hodnota za obdobie 2005 - 2009.

Tabuľka 23 Indikátory životného štýlu a iných faktorov

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Predčasné úmrtia v dôsledku znečisteniu vzduchu	SK	751	646	613	614	622	636	
<i>na mil. obyvateľov, OECD</i>	priemer krajín OECD	350	298	284	278	282	287	
Podiel hotovostných výdavkov	SK		18,4	18,2	18,7	18,9	19,2	
<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	21,0	21,6	21,4	22,2	21,7	20,4	
Podiel fajčiaceho obyvateľstva ¹⁾	SK	26,0	21,0		26,0			25,0
<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	29,6	26,0		26,0			24,6
Miera obezity podľa BMI ²⁾	SK	15,1	16,3		14,4		19,7	
<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	15,8	16,8		16,8		18,4	
Spotreba alkoholu	SK	10,1	10,2	9,9	9,7	10,1	10,3	9,9
<i>v litroch na obyvateľa (15+), OECD</i>	priemer krajín OECD	9,0	8,8	8,7	8,7	8,8	8,7	
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Predčasné úmrtia v dôsledku znečisteniu vzduchu		-1,70	-1,72	-1,71	-1,77	-1,76	-1,80	
Podiel hotovostných výdavkov			0,32	0,32	0,33	0,27	0,14	
Podiel fajčiaceho obyvateľstva ¹⁾		0,62	0,87		0,01			-0,05
Miera obezity podľa BMI ²⁾		0,19	0,14		0,70		-0,31	
Spotreba alkoholu		-0,40	-0,51	-0,44	-0,35	-0,50	-0,57	

Poznámka: 1) Namiesto roku 2010 (2015) je uvedená hodnota za rok 2009 (2014). 2) Namiesto roku 2010 (2015) je uvedená hodnota za rok 2008 (2014).

5.5 Životné prostredie

Tabuľka 24 Indikátory klimatickej neutrality

Kategória	Indikátor	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Výsledkové indikátory	Zmena skleníkových plynov	SK	61,8	53,2	53,8	55,7	57,0	52,3	44,7
	<i>1990 = 100, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	87,7	80,3	81,0	84,2	83,6	78,6	70,1
	Skleníkové plyny na obyvateľa	SK	7,3	6,2	6,3	6,5	6,6	6,1	5,2
	<i>tony na obyvateľa, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	9,4	8,4	8,5	8,7	8,7	8,2	7,3
Doplňkové indikátory	Energetická produktivita hospodárstva	SK	5,8	7,2	6,8	6,5	6,8	7,0	7,0
	<i>PKS na kilogram ropného ekvivalentu, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	6,5	8,1	8,1	8,3	8,6	9,1	9,5
	Emisná náročnosť spotreby energie	SK	89,1	82,9	82,9	81,3	81,8	77,7	73,7
	<i>2000 = 100, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	95,0	88,6	87,1	85,9	84,6	81,8	80,2
	Konečná spotreba energie	SK	105,2	91,8	94,8	101,5	101,4	101,8	94,3
	<i>2000 = 100, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	109,4	103,3	105,7	108,4	109,9	109,8	100,7
	Podiel obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe	SK	9,1	12,9	12,0	11,5	11,9	16,9	17,3

Tabuľka 24 Indikátory klimatickej neutrality (pokračovanie)

Katégoria	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Doplnkové indikátory	% , Eurostat	priemer krajín EÚ	16,4	20,3	20,4	20,9	21,5	22,4	24,4
	Podiel tuhých fosílnych palív na finálnej spotrebe energie	SK	6,9	4,9	4,0	4,1	4,3	4,2	3,7
	% , Eurostat	priemer krajín EÚ	2,7	2,3	2,2	2,1	2,1	1,9	1,8
	Priemerné CO2 emisie na km nových osobných áut	SK	149,0	127,6	124,8	126,1	127,6	130,4	121,8
	g CO2 na km, Eurostat	priemer krajín EÚ	144,1	120,9	118,7	119,1	120,4	121,9	111,1
	Efektivita materiálovej spotreby	SK	1,4	1,7	1,7	1,6	1,6	1,8	1,8
	PKS na kg, Eurostat	priemer krajín EÚ	1,6	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0
	Podiel autobusov a vlakov na osobnej preprave	SK	22,0	24,2	25,2	25,6	26,1	26,2	
	% , Eurostat	priemer krajín EÚ	18,3	18,4	18,2	18,0	18,0	17,9	
	Podiel vlakov na nákladnej preprave	SK	38,5	36,6	34,6	32,9	32,6	31,0	28,5
	% , Eurostat	priemer krajín EÚ	25,9	24,5	23,6	23,8	24,1	23,3	22,0
Katégoria	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Výsledkové indikátory	Zmena skleníkových plynov		0,87	0,98	0,92	0,92	0,94	0,96	0,96
	Skleníkové plyny na obyvateľa		0,43	0,59	0,57	0,58	0,55	0,56	0,64
Doplnkové indikátory	Energetická produktivita hospodárstva		-0,41	-0,38	-0,53	-0,67	-0,68	-0,75	-0,77
	Emisná náročnosť spotreby energie		0,63	0,58	0,42	0,44	0,29	0,41	0,61
	Konečná spotreba energie		0,45	1,01	0,90	0,49	0,52	0,47	0,41
	Podiel obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe		-0,67	-0,63	-0,71	-0,79	-0,83	-0,46	-0,61
	Podiel tuhých fosílnych palív na finálnej spotrebe energie		-1,06	-0,77	-0,56	-0,61	-0,76	-0,92	-0,75
	Priemerné CO2 emisie na km nových osobných áut		-0,47	-0,68	-0,75	-0,89	-0,88	-0,97	-0,92
	Efektivita materiálovej spotreby		-0,22	-0,12	-0,27	-0,35	-0,42	-0,28	-0,28
	Podiel autobusov a vlakov na osobnej preprave		0,77	1,30	1,59	1,68	1,84	1,95	
	Podiel vlakov na nákladnej preprave		0,57	0,63	0,60	0,50	0,46	0,43	0,41

Tabuľka 25 Indikátory znečistenia										
Katégoria	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Vystavenie časticiam PM2,5	SK	21,7	19,3	18,0	18,4	18,7	18,5		
	$\mu\text{g}/\text{m}^3$, OECD	priemer krajín OECD	15,6	14,0	13,2	13,2	13,3	13,2		
Doplnkové indikátory	Dusičnany v podzemnej vode	SK	14,1	12,8	14,2	13,3	14,4	12,6		
	<i>mg na liter, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	23,5	24,9	27,1	23,4	23,3	22,9		
	Fosfáty v riekach	SK	0,07	0,09	0,10	0,07	0,07	0,1		
	<i>mg na liter, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,1		
	Podiel priemyslu na HDP	SK	22,7	23,5	22,4	21,4	22,0	23,6	21,5	22,2
	<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	17,9	18,1	18,0	17,7	17,4	17,2	17,1	17,7
	Pripojenie k čističkám odpadových vôd	SK			63,6	65,0	65,7	68,1		
<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	72,4	72,0	75,4	74,1	74,6	74,0			
Katégoria	Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výsledkový indikátor	Vystavenie časticiam PM2,5		-0,96	-0,81	-0,76	-0,86	-0,87	-0,87		
Doplnkové indikátory	Dusičnany v podzemnej vode		0,64	0,64	0,53	0,64	0,59	0,68		
	Fosfáty v riekach		-0,08	-0,67	-0,86	-0,18	-0,20	-0,14		
	Podiel priemyslu na HDP		-0,91	-0,83	-0,69	-0,60	-0,75	-1,08	-0,73	-0,70
	Pripojenie k čističkám odpadových vôd				-0,54	-0,43	-0,38	-0,27		

Tabuľka 26 Indikátory tvorby odpadov										
Katégoria	Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Výsledkové indikátory	Tvorba komunálneho odpadu na obyvateľa	SK	319	329	348	378	414	421	433	
	<i>kg na obyv., Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	480	469	488	499	505	518	510	
	Miera recyklácie komunálneho odpadu	SK	9,1	14,9	23,0	29,8	36,3	38,5	42,2	
	<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	26,8	35,2	37,4	37,9	38,5	39,9	39,4	
Doplnkové indikátory	Recyklácia obalov	SK	45,7	64,3	65,8	65,7	66,6	67,5		
	<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	59,9	63,5	65,0	64,4	64,3	63,5		
	Zhodnotenie obalových odpadov	SK	47,5	66,7	69,5	68,6	69,1	69,7		
	<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	70,8	74,7	76,3	75,9	75,7	75,7		
	Miera skládkovania	SK	55,0		47,0		40,0			
	<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	35,3		30,5		28,8			

Tabuľka 26 Indikátory tvorby odpadov (pokračovanie)

Kategória	Skóre	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Výsledkové indikátor	Tvorba komunálneho odpadu na obyvateľa	1,34	1,11	1,02	0,95	0,72	0,74	0,58
	Miera recyklácie komunálneho odpadu	-1,02	-1,33	-0,98	-0,56	-0,14	-0,09	0,20
Doplnkové indikátory	Recyklácia obalov	-1,15	0,09	0,09	0,14	0,25	0,39	
	Zhodnotenie obalových odpadov	-1,19	-0,48	-0,41	-0,44	-0,38	-0,31	
	Miera skládkovania	-0,85		-0,70		-0,49		

Tabuľka 27 Indikátory environmentálnej politiky

Indikátor		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Implicitné zdanenie energie	SK	118	191	188	185	185	178	185
<i>eur na tonu ropného ekvivalentu, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	184	219	222	221	221	222	209
Príjem z environmentálnych daní	SK	2,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4
<i>% HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	2,6	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,4
Podiel environmentálnych daní na príjmoch verejnej správy	SK	7,4	7,7	7,6	7,5	7,2	7,0	6,8
<i>%, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	7,7	7,6	7,6	7,4	7,2	7,1	6,7
Investície do ochrany životného prostredia	SK	0,4	0,8	0,4	0,4	0,4	0,3	
<i>% HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	0,6	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	
Národné výdavky na ochranu životného prostredia	SK	2,2	2,3	1,9	1,9	1,7	1,8	
<i>% HDP, Eurostat</i>	priemer krajín EÚ	1,8	2,0	1,8	1,8	1,9	1,9	
Skóre		2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Implicitné zdanenie energie		-0,97	-0,34	-0,44	-0,45	-0,44	-0,58	-0,35
Príjem z environmentálnych daní		-1,00	-0,29	-0,35	-0,18	-0,22	-0,28	-0,08
Podiel environmentálnych daní na príjmoch verejnej správy		-0,14	0,04	-0,05	0,04	0,01	-0,09	0,06
Investície do ochrany životného prostredia		-0,54	0,30	0,19	0,36	-0,02	-0,66	
Národné výdavky na ochranu životného prostredia		0,79	0,51	0,10	0,09	-0,23	-0,16	